

**ONDERZOEK
MIDDELENGEBRUIK JONGEREN
GRONINGSE STADSDEEL NOORDDIJK**

Bezorgd om softdrugs

S. Biesma
R. Nijkamp
C. Zimmerman
B. Bieleman

INTRAVAl
bureau voor onderzoek & advies

Bezorgd om softdrugs

**ONDERZOEK MIDDELENGEBRUIK JONGEREN
GRONINGSE STADSDEEL NOORDDIJK**

Juni 2011

INRAVAL
Groningen-Rotterdam

COLOFON

© St. INTRAVAL

Postadres:
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail *info@intraval.nl*

www.intraval.nl

Kantoor Groningen:
St. Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
Goudsesingel 68
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

Juni 2011

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tekst:	S. Biesma, R. Nijkamp, C. Zimmerman, B. Bieleman
Opmaak:	C. Zimmerman
Omslag:	E. Cusiel
Druk:	Copy-Copy
Opdrachtgever:	Gemeente Groningen

ISBN 978 90 8874 116 6

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1	Inleiding	1
	1.1 Aanleiding	1
	1.2 Onderzoeksvragen	2
	1.3 Onderzoeksopzet	2
	1.4 Leeswijzer	4
Hoofdstuk 2	Algemene cijfers	5
	2.1 Landelijke gegevens prevalentie	5
	2.2 Lokale gegevens prevalentie	8
	2.3 Overlast	13
	2.4 Verslavingszorg	15
	2.5 Resumé	16
Hoofdstuk 3	Mening betrokkenen	17
	3.1 Landelijke bevindingen	17
	3.2 Bevindingen Noorddijk	21
	3.3 Resumé	26
Hoofdstuk 4	Ervaringen jongeren	29
	4.1 Bevindingen veldwerk	29
	4.2 Achtergrondkenmerken	30
	4.3 Alcohol- en drugsgebruik	31
	4.4 Verkrijgbaarheid middelen	36
	4.5 Contacten hulpverlening	39
	4.6 Resumé	40
Hoofdstuk 5	Samenvatting en conclusies	43
	5.1 Aard en omvang middelengebruik Noorddijk	43
	5.2 Verhouding Noorddijk en elders	45
	5.3 Drugshandel Noorddijk	46
	5.4 Vergelijking visie en cijfermateriaal	47
	5.5 Ten slotte	47
	Geraadpleegde literatuur	49
Bijlage	Tabellen Jeugdgezondheidsenquête	51

1. INLEIDING

In dit rapport wordt verslag gedaan van het onderzoek naar de mogelijke drugsproblematiek onder jongeren in het Groningse stadsdeel Noorddijk, in het bijzonder de wijken Beijum en Lewenborg. Het onderzoek is uitgevoerd door advies- en onderzoeksbureau INTRAVAL in opdracht van de gemeente Groningen gedurende de maanden december 2010 tot en met mei 2011. Hieronder wordt allereerst een korte schets gegeven van de aanleiding van het onderzoek, gevolgd door de onderzoeksvragen. Vervolgens wordt aangegeven hoe het onderzoek is uitgevoerd.

1.1 Aanleiding

De Jeugdgezondheidsenquête en de Jeugdpeiling geven een beeld van het gebruik van genotsmiddelen onder schoolgaande jongeren (12 tot en met 18 jaar) in Groningen. Daarbij kan ook een onderscheid worden gemaakt naar wijken, zoals Beijum en Lewenborg. Ze geven echter geen inzicht in de aard van het middelengebruik zoals het koopgedrag, de plaats en tijdstip van het gebruik, met wie wordt gebruikt en op welke wijze. Een deel van de jongeren (12 tot en met 23 jaar) waarbij diverse maatschappelijke instanties in Beijum en Lewenborg signaleren dat ze veel drugs (en alcohol) gebruiken, is bovendien niet bereikt in bovengenoemde onderzoeken. Hiervoor gelden verschillende redenen: ze zijn ouder dan 18 jaar; ze hebben geen beschikking tot internet; of ze gaan niet of nauwelijks naar school (jongeren met spijselgedrag, vroegtijdige schoolverlaters en jongeren die school hebben afgerond en al dan niet een baan hebben). Uit landelijk onderzoek is bekend dat juist onder deze groep het gebruik van softdrugs en problematisch softdrugsgebruik hoog is.¹

Signalen

Medewerkers van maatschappelijke organisaties in Noorddijk en van de gemeente Groningen krijgen medio 2010 steeds meer signalen dat jongeren (12 tot en met 23 jaar) in Noorddijk, in het bijzonder Beijum en Lewenborg, veel drugs (en alcohol) zouden gebruiken. Ook zou een aantal jongeren in de drugshandel zitten, terwijl drugshandel door volwassenen op een aantal plekken tot de nodige overlast zou leiden. Tegelijkertijd geven diverse professionals aan dat dit (poli)gebruik en de verkoop van drugs sterk van invloed is op hulpverleningsprojecten, onderlinge relaties en normen en waarden onder de jongeren in het stadsdeel. De beschikbare cijfers en de beelden van de politie ondersteunen de zorg over het drugsgebruik echter niet.

Onderzoek

Naar aanleiding van de uiteenlopende signalen en de onvolledige beschikbare gegevens heeft de gemeente aangegeven graag meer kennis te willen verkrijgen over en inzicht in de aard en omvang van het (problematisch) gebruik van drugs (en alcohol) door jongeren (12 tot en met 23 jaar) in Beijum en Lewenborg. Met deze informatie kan zo nodig gericht worden opgetreden. Daarnaast wil de gemeente graag weten wat de aard en omvang is van de drugshandel in Beijum en Lewenborg.

¹ Bekend is dat (frequent) cannabisgebruik samenhangt met schoolproblemen. Zie onder andere: Laar e.a. (2010) en Bieleman e.a. (2010).

1.2 Onderzoeksvragen

De centrale onderzoeksvraag luidt als volgt:

Wat is de aard en omvang van de drugsproblematiek in Beijum en Lewenborg?

Hieruit zijn de volgende deelvragen afgeleid:

1. Wat is de aard en omvang van het middelengebruik door jongeren (12 tot en met 23 jaar) in de wijken Beijum en Lewenborg te Groningen?
Daarbij is de volgende specificatie aangebracht:
 - soort en hoeveelheden (softdrugs, harddrugs, alcohol);
 - plaats, wijze en tijdstip van gebruik (ontmoetingsplekken, scholen, winkelcentra, weekend en door de week);
 - koopgedrag (wel/niet zelf kopen, locaties, frequentie);
 - kenmerken gebruikers (geslacht, leeftijd, woonwijk, financiering van gebruik, bevolkingsgroep, beginleeftijd, opleidingsniveau, gebruikssetting).
2. Hoe verhoudt het drugsgebruik in deze beide wijken zich tot beschikbare cijfers over drugsgebruik onder jongeren in de rest van de stad en/of elders in Nederland?
3. Wat is de aard en omvang van de drugshandel in Beijum en Lewenborg? Zijn er brandhaarden aan te wijzen?
4. Waarom komen de beelden van de verschillende betrokken partijen over het middelengebruik door jongeren niet overeen met de cijfers en beelden van de politie?

Daarnaast zijn optioneel enkele vervolgvragen door de gemeente geformuleerd, te weten: Wat zijn de gevolgen van het middelengebruik en de drugshandel op de verschillende levensgebieden van de gebruikers?; Wat zijn de gevolgen van het middelengebruik voor de jongerenvoorzieningen in Beijum en Lewenborg?; Wat zijn de gevolgen van het middelengebruik voor de ervaren overlast in de openbare ruimte in Beijum en Lewenborg?; en Wat zijn landelijk de vijf 'best practices' in de aanpak van drugs- en alcoholgebruik onder jongeren in wijken als Beijum en Lewenborg? De mate waarin deze vervolgvragen beantwoord moeten c.q. kunnen worden is afhankelijk van de resultaten van het onderzoek naar de aard en omvang van de drugsproblematiek. Immers: wanneer blijkt dat de drugsproblematiek in Beijum en Lewenborg niet noemenswaardig is, zal er niet of nauwelijks sprake zijn van gevolgen voor de gebruikers en/of de jongerenvoorzieningen. Bovendien zullen best practices dan niet te hoeven worden toegepast. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan worden besloten al dan niet een vervolgonderzoek te laten plaatsvinden.

1.3 Onderzoeksopzet

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden is zowel kwantitatieve als kwalitatieve informatie verzameld. De kwantitatieve informatie (via deskresearch en registratiegegevens) is geïnterpreteerd en aangevuld met kwalitatieve informatie (via gesprekken met sleutelinformanten en gebruikers). Deze onderzoeksactiviteiten worden hieronder nader toegelicht.

Deskresearch en registratiegegevens

Alle relevante informatie en reeds aanwezige gegevens over een mogelijke drugsproblematiek in Beijum en Lewenborg zijn verzameld. Een deel van deze informatie is al verzameld en gerapporteerd in verschillende onderzoeken. In de

Jeugdgezondheidsenquête van de GGD Groningen en de jeugdpeiling van de gemeente Groningen is informatie over het gebruik van alcohol en (soft)drugs onder jongeren (van 12 tot en met 18 jaar) gepubliceerd op stadsniveau. Gegevens op het niveau van de stadsdelen zijn ten behoeve van dit onderzoek opgevraagd. Er zijn voldoende respondenten in Lewenborg en Beijum om per stadsdeel de prevalentie van het middelengebruik weer te geven.² Daarnaast zijn landelijke prevalentie gegevens verzameld, zodat de mate waarin middelengebruik in Groningen en Noorddijk voorkomt kan worden vergeleken met landelijke cijfers.

Om meer inzicht te krijgen in het aantal jongeren dat op problematische wijze (soft- en/of hard)drugs gebruikt, is de verslavingszorg (VNN), de politie en het Meldpunt Zorg en Overlast gevraagd om gegevens uit hun registratiesystemen aan te leveren.

Gegevens politie

Bij de politie is gebruik gemaakt van gegevens uit het Herkenningssysteem (HKS), waarin harddruggebruikers (meer specifiek: opiaatverslaafden) herkenbaar zijn aan een gevarenclassificatie. Jongeren die alcohol drinken en/of sporadisch (soft)drugs gebruiken komen niet als zodanig voor in het HKS. Daarom is daarnaast de BasisVoorziening Handhaving (BVH) van de politie geraadpleegd. Hierin worden onder andere meldingen omtrent overlast door alcohol- of (soft)druggebruikende jongeren geregistreerd. Hierdoor kan meer inzicht worden verkregen in de frequentie en locaties van deze voorvallen, alsmede in de daarbij betrokken personen. Daarnaast is met behulp van de politieregistraties getracht inzichtelijk te maken op welke locaties (op straatniveau) in Noorddijk de meeste drughandel plaatsvindt (de zogenoemde ‘brandhaarden’).

Interviews sleutelinformanten

Om meer inzicht te verkrijgen in leeftijdsverdeling, wijze van gebruik, plaats van gebruik, financiering van gebruik en tijdstip van gebruik hebben 13 interviews met sleutelinformanten plaatsgevonden. Om over alle subgroepen informatie te verkrijgen zijn sleutelinformanten geïnterviewd van het jongerenwerk, (school)maatschappelijk werk, medewerkers van de jeugdhulpverlening, hulpverleners van VNN en de politie. Met hen zijn ook mogelijke vindplaatsen waar de jongeren kunnen worden aangetroffen besproken.

Veldwerk en interviews gebruikers

Onze ervaring is dat hulpverleners en andere (professioneel) betrokkenen niet altijd volledig zicht op de doelgroep hebben. De kern van het onderzoek is dan ook geweest het voeren van gesprekken met jonge (problematische) gebruikers zelf, zodat meer inzicht kan worden verkregen in de achtergronden van deze jongeren. Eén van de inclusiecriteria voor de respondenten is het frequent gebruik van genotsmiddelen.

De frequente (problematische) gebruikers zijn op verschillende manieren geworven. Belangrijk is dat een goede dwarsdoorsnede moest worden verkregen van de populatie jeugdige frequente (problematische) gebruikers in Beijum en Lewenborg. Met een deel van hen is contact gelegd via verschillende instanties, zoals het jeugd- en jongerenwerk en de verslavingszorg. Gelijktijdig zijn via uitgebreid veldwerk jongeren geïnterviewd die niet bij instanties bekend zijn: op straat, op hangplekken en op overige locaties waar jongeren samenkomen (targeted sampling). Hierbij is tevens gebruik gemaakt van de

² In de Jeugdgezondheidsenquête van de GGD Groningen zijn enquêtes afgenomen onder 333 schoolgaande jongeren (12 tot en met 18 jaar) in Lewenborg en 185 schoolgaande jongeren in Beijum. Aan de Jeugdpeiling van de gemeente Groningen hebben ten minste 500 jongeren (van 9 tot en met 17 jaar) in Beijum en Lewenborg meegedaan. De respons onder de jongeren van 12 tot en met 17 jaar bedroeg 42%.

sneeuwbalmethode.³ In totaal is er voor het veldwerk ongeveer 15 keer een bezoek gebracht aan Beijum en Lewenborg. Deze bezoeken hebben in de middag- en avonduren op verschillende dagen van de week, waaronder het weekend, plaatsgevonden. Daarbij is meegelopen met straatwerkers van het jongerenwerk, zijn jeugdsosens bezocht, maar ook overige vindplaatsen zoals hangplekken en winkelcentra. Ook is een bezoek gebracht aan Oosterhoogebrug, waar met een groep jongeren op een hangplek is gesproken.

In totaal zijn ruim 90 jongeren aangesproken. Deze jongeren is gevraagd naar de mate waarin ze middelen gebruiken. Van deze jongeren bleken 28 frequent te gebruiken. Met hen is een uitgebreid gesprek gevoerd over hun middelengebruik, de aard en frequentie van gebruik, de sociale omgeving waarin het gebruik plaatsvindt, de wijze waarop ze de middelen verkrijgen en dergelijke. Gezien de situatie en de aard van de geïnterviewde jongeren is niet met een gestandaardiseerde vragenlijst gewerkt, maar met een itemlijst waarin alle van belang zijnde aspecten aan de orde komen. Sommige jongeren zijn meerdere keren gesproken, om op deze wijze vertrouwen te verkrijgen, terwijl zij op deze wijze ook vrienden hebben kunnen aandragen voor een gesprek met de onderzoekers. Het veldwerk heeft, vanwege de lang aanhoudende kou in het voorjaar van 2011, de nodige doorlooptijd gekend. Zodra het warmere weer zijn intrede deed, vanaf begin april, zijn beduidend meer jongeren op de diverse hangplekken aangetroffen en gesproken.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt allereerst ingegaan op de verkregen kwantitatieve gegevens, zoals landelijke en lokale prevalentiecijfers en cijfers over overlast en hulpverlening. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een beeld geschetst van landelijke bevindingen omtrent de aard en gevolgen van middelengebruik onder jongeren, alsmede de mening van de geïnterviewde sleutelinformanten over de situatie in Noorddijk. In hoofdstuk 4 komen de resultaten van het veldwerk en de gesprekken met de jongeren zelf aan bod. In het afsluitende hoofdstuk worden de belangrijkste bevindingen aan de hand van de onderzoeksvragen besproken.

³ De sneeuwbalmethode houdt in dat respondenten wordt gevraagd naar andere hen bekende jongeren die eveneens (frequent) middelen gebruiken en/of naar locaties waar deze jongeren kunnen worden aangetroffen.

2. ALGEMENE CIJFERS

Hieronder wordt allereerst ingegaan op de landelijke en lokale prevalentie van middelengebruik onder jongeren. De gegevens zijn afkomstig uit de Nationale Drugs Monitor, de Jeugdgezondheidsenquête en de Jeugdpeiling. Vervolgens worden de gegevens besproken die van de politie en het Meldpunt Zorg en Overlast zijn verkregen. Ten slotte worden de aantallen jongeren die bij de verslavingszorg bekend zijn weergegeven.

2.1 Landelijke gegevens prevalentie

In deze paragraaf worden de landelijke prevalentiecijfers van het middelgebruik onder jongeren uiteengezet. De middelen die in deze paragraaf aan bod komen zijn: softdrugs; alcohol; en overige middelen.

Softdrugs

Een meting van het CBS uit 2009 laat zien dat een kwart (26%) van de Nederlandse bevolking 'wel eens' heeft geblowd (www.cbs.nl). Van de leeftijdscategorie van 15 tot 20 jaar heeft bijna een vijfde (19%) wel eens geblowd. Ruim twee vijfde (44%) van de leeftijdscategorie 20 tot 25 jaar geeft aan wel eens te hebben geblowd. Gebruik in de afgelopen maand komt bij 6% van de 15- tot 20-jarigen en 10% van de 20- tot 25-jarigen voor (www.cbs.nl).

Uit het peilstationonderzoek van 2007 blijkt dat 17% van de scholieren ooit cannabis heeft gebruikt (Monshouwer e.a. 2008). Meer jongens (19%) dan meisjes (14%) hebben ooit cannabis gebruikt. Van alle scholieren in het voortgezet onderwijs heeft 4% de afgelopen maand één of twee keer cannabis gebruikt. Drie tot en met tien keer blowen in de afgelopen vier weken komt bij 3% van de scholieren voor. Het gaat hierbij wederom om meer jongens (5%) dan meisjes (2%). Meer dan tien keer blowen in de afgelopen maand komt weinig voor.

Softdrugs kopen

Wat betreft de verkrijgbaarheid van cannabis geeft twee vijfde (40%) van de scholieren die gebruiken aan de softdrugs te kopen in een coffeeshop (Monshouwer e.a. 2008). Eén derde (35%) van de jongeren zegt de cannabis van vrienden te krijgen zonder het zelf te hoeven kopen. Bijna één vijfde (18%) koopt softdrugs op straat of in een park, 16% koopt thuis bij een dealer, 10% koopt het bij iemand anders thuis en eveneens 10% koopt de hasj en wiet op of rond school. Volgens deze peiling van 2007 krijgen meer meisjes dan jongens de cannabis via vrienden. Jongens kochten vaker in of via een coffeeshop. Uit de Monitor Coffeeshopbeleid Rotterdam, waarbij ruim 10.000 jongeren van 12 tot 18 jaar in Rotterdam zijn geënuquêteerd, blijkt dat jonge softdrugsgebruikers hun hasj en wiet meestal op indirecte wijze uit een coffeeshop krijgen (Bieleman e.a. 2010b). Op indirecte wijze wil zeggen dat zij hun hasj en wiet voornamelijk krijgen of kopen via vrienden, familieleden of schoolgenoten die het grotendeels in een coffeeshop kopen. Een klein percentage geeft aan zelf hasj en wiet te kopen in een coffeeshop of bij een dealer.

Softdrugsgebruik door probleemjongeren

Volgens de Nationale Drugs Monitor 2009 van het Trimbos Instituut zijn twee tot acht op de tien probleemjongeren (zwerfjongeren, school 'dropouts' en jongeren in justitiële jeugdinstellingen en de jeugdzorg) actuele cannabisgebruikers. In deze monitor wordt ook aangegeven dat bijna de helft van de jongeren in de Amsterdamse jeugdzorg in 2006 een

actuele blower was. Bijna een derde (31%) van deze blowers gebruikte dagelijks, wat neerkomt op 15% van alle jongeren in de jeugdzorg. Jongens en meisjes verschilden niet van elkaar in frequentie en hoeveelheden. Van deze actuele blowers gaf 11% aan hulp te willen om te stoppen of te minderen. Landelijk zijn bij jongeren in de residentiële jeugdzorg op jongere leeftijden de percentages lager. De percentage lopen dan uiteen van 18% bij 12/13-jarigen tot 37% bij 16-jarigen (Van Laar e.a. 2010).

Ons recente onderzoek in Rotterdam naar middelengebruik onder jongeren toont aan dat de prevalentie van actueel softdrugsgebruik onder kwetsbare jongeren¹ drie keer zo hoog ligt als onder hun schoolgaande leeftijdgenoten (Bieleman e.a. 2010). Drie tiende (29%) van de kwetsbare jongeren heeft de maand voorafgaand aan het onderzoek geblowd, terwijl dit percentage bij hun schoolgaande leeftijdgenoten op 10% ligt. Bovendien schatten kwetsbare jongeren de gezondheidsrisico's en de verslavende werking van hasj en wiet aanzienlijk lager in dan hun schoolgaande leeftijdgenoten. Van de kwetsbare jongeren verwacht 63% dat het gebruik van hasj en wiet slecht is voor de gezondheid, terwijl dit percentage onder bovenbouwscholieren² op 81% ligt.

Alcohol

Er zijn verschillende onderzoeken gedaan naar het voorkomen van alcoholgebruik onder de Nederlandse bevolking en onder jongeren in het bijzonder. Hieronder worden enkele van deze onderzoeken behandeld.

Volgens een meting van het CBS uit 2010 heeft in 2009 80% van de Nederlandse bevolking van 12 jaar en ouder 'wel eens' alcohol gedronken (www.cbs.nl). Uit deze cijfers blijkt dat 10% van de jongeren in de leeftijdscategorie van 12 tot 15 jaar 'wel eens' alcohol heeft gedronken. Bij jongeren van 15 tot 25 jaar komt het drinken van alcohol veel vaker voor: 84% van deze jongeren drinkt wel eens alcohol. Van de Nederlandse bevolking is 10% een zware drinker.³ Bij 12 tot 15-jarigen komt zwaar drinken niet voor. In de leeftijdscategorie 15 tot 25 jaar is bijna een vijfde (18%) een zware drinker.

De INTRAVAL Monitor Alcoholverstrekking jongeren 2009 richt zich voornamelijk op alcoholgebruik onder jongeren (Bieleman e.a. 2010a). Bij deze monitor worden ruim 3.000 jongeren telefonisch ondervraagd. Uit deze monitor blijkt dat 59% van de 13 tot en met 17-jarigen zegt 'wel eens' alcohol te drinken. De 13-jarigen blijken het minst vaak wel eens te drinken (24%). Van de 14/15-jarigen en de 16/17-jarigen geeft respectievelijk 61% en 90% aan wel eens alcohol te nuttigen. Uit de laatste meting van 2007 van het peilstationsonderzoek dat door het Trimbos Instituut wordt uitgevoerd onder 12 tot en met 18-jarigen scholieren, blijkt dat van alle leerlingen 79% ooit alcohol heeft gedronken (Monshouwer e.a. 2008). Het gaat hierbij om ongeveer evenveel meisjes (77%) als jongens (81%).

Van de jongeren die in 2009 hebben aangegeven wel eens alcohol te drinken geeft 60% aan wel eens alcoholhoudende dranken te hebben geconsumeerd in de vier weken voorafgaand aan het onderzoek (Bieleman e.a. 2010a). Uit het peilstationsonderzoek blijkt dat de helft (51%) van de leerlingen van het voortgezet onderwijs in de maand voorafgaand aan het onderzoek alcohol heeft gedronken (Monshouwer e.a. 2008). Van al deze middelbare

¹ Onder kwetsbare jongeren wordt het volgende verstaan: jongeren met spijbelgedrag; vroegtijdig schoolverlaters; en zwerfjongeren.

² Onder bovenbouwscholieren wordt het volgende verstaan: leerlingen in klas 4 en 5 van het voortgezet onderwijs en minderjarige eerstejaars scholieren van het middelbaar beroepsonderwijs.

³ Een zware drinker is een persoon die minstens één keer per week zes of meer glazen alcohol op één dag drinkt.

scholieren heeft bijna één op de drie (30%) in de afgelopen vier weken drie keer of vaker alcohol gedronken. Jongens en meisjes verschillen hierin niet van elkaar. Naarmate de scholieren ouder worden neemt de frequentie van alcoholgebruik toe. Jongens drinken dan ook vaker alcohol dan meisjes. Dit geldt met name voor de leeftijd van 16 jaar en ouder. Van deze groep jongeren drinken tweemaal zoveel jongens (23%) als meisjes (10%) 10 keer of vaker in de afgelopen maand (Monshouwer e.a. 2008).

Binge drinken

Bij bijna drie vijfde (59%) van de jongeren is binge drinken⁴ in de afgelopen maand wel eens voorgekomen (Bieleman e.a. 2010a). Bij het peilstationsonderzoek gaat het om één derde (36%) van de scholieren. Het binge drinken in de afgelopen vier weken stijgt bij zowel meisjes als jongens tussen de 13 en 15 jaar sterk (Monshouwer e.a. 2008). Na het 15e levensjaar blijft het binge drinken onder jongens sterk stijgen, maar neemt de stijging bij meisjes iets af. Vanaf 15/16 jaar beginnen jongens grotere hoeveelheden alcohol te drinken dan meisjes.

Indrinken

Indrinken komt bij meer dan de helft (56%) van de jongeren die wel eens alcohol consumeren voor (Bieleman e.a. 2010a). In 2009 drinken de 14/15-jarigen (45%) minder vaak in dan de 13-jarigen (53%) en de 16/17-jarigen (59%). Onder de 16/17-jarigen drinken jongens vaker in dan meisjes. De jongeren die indrinken doen dit voornamelijk thuis of bij vrienden.

Overige middelen

Uit cijfers van het CBS van 2009 blijkt dat 6% van de Nederlandse bevolking ooit XTC heeft gebruikt (www.cbs.nl). Voor cocaïne en amfetamine gaat het om respectievelijk 5% en 3%. Nog geen procent van de Nederlandse bevolking heeft ooit heroïne gebruikt. Bijna 4% van de scholieren heeft ooit cocaïne, heroïne, amfetamine of XTC gebruikt (Monshouwer e.a. 2008).

XTC

XTC is van deze vier soorten harddrugs het vaakst ooit gebruikt door scholieren, namelijk door ruim 2%. Onder de leeftijdscategorie 15-20 jaar komt het ooit gebruik van XTC bij 2% voor (www.cbs.nl). Bij de leeftijdscategorie 20-25 jaar ligt dit percentage op 10%.

Cocaïne en amfetamine

Cocaïne- of amfetaminegebruik onder 15- tot 20-jarigen komt in 2009 in beide gevallen bij bijna 2% voor (www.cbs.nl). De percentages van het gebruik van cocaïne of amfetamine onder scholieren van 12-18 jaar komen hiermee overeen. Gebruik van cocaïne of amfetamine onder de leeftijdscategorie 20 tot 25 jaar komt bij respectievelijk 8% en 5% voor.

Heroïne

Uit de meting van het CBS blijkt dat het ooit gebruik van heroïne bij beide leeftijdsgroepen (15-20 jaar en 20-25 jaar) bij minder dan één procent voorkomt (dit geldt ook voor gebruik in de afgelopen vier weken). Gebruik van heroïne komt ook bij nog geen procent van de scholieren voor.

⁴ Binge drinken is het drinken van vijf glazen of meer alcohol bij één gelegenheid.

Recent gebruik overige middelen

Bijna 2% van alle scholieren heeft in de afgelopen vier weken cocaïne, heroïne, amfetamine of XTC gebruikt. Het gebruik van meerdere soorten harddrugs in de afgelopen maand komt vaker voor bij jongens (2,2%) dan bij meisjes (0,9%). Scholieren tot en met 14 jaar hebben nauwelijks ervaring met het gebruik van harddrugs. Vanaf 15 is er bij jongens een lichte toename, bij meisjes neemt het gebruik naar mate zij ouder worden amper toe (Monshouwer e.a. 2008).

Harddrugsgebruik door probleemjongeren

Volgens de Nationale Drugs Monitor 2009 signaleren sleutelfiguren een opmars van crack onder probleemjongeren in Gelderland, hangjongeren in Den Bosch, gemarginaliseerde jongeren in Eindhoven, gemarginaliseerde jongeren in Maastricht en gemarginaliseerde jongeren in Parkstad Limburg. Het lijkt erop dat het gebruik van crack vaker bij probleemjongeren voorkomt dan onder hun leeftijdsgenoten in het algemeen. Heroïnegebruik speelt volgens deze monitor nauwelijks een rol onder jongeren in de jeugdzorg, school drop-outs en de meeste deviante groep van gedetineerde jongeren. Sleutelfiguren in Amsterdam geven aan dat het gebruik van heroïne vrijwel niet voorkomt bij voornamelijk allochtone buurtjongeren en verschillende groepen probleemjongeren zoals jongensprostituees en dak- en thuisloze jongeren. Op landelijk niveau gaf 5% van de 14/15-jarigen in de residentiële jeugdzorg aan ooit heroïne te hebben gebruikt (Van Laar e.a. 2010). Sleutelfiguren uit Gelderland hebben in 2009 alleen heroïnegebruik onder jongeren in de jeugdhulpverlening geconstateerd. Bij deze jongeren komt het voor dat zij een paar keer per week heroïne gebruiken als kalmeringsmiddel (Van Laar e.a. 2010).

2.2 Lokale gegevens prevalentie

Lokale prevalentie gegevens zijn terug te vinden in de Jeugdgezondheidsenquête van de GGD en de Jeugdpeiling van de gemeente Groningen. Beide worden hieronder weergegeven, waarbij specifiek wordt ingegaan op het voorkomen van middelengebruik in de wijken Beijum en Lewenborg. Allereerst worden enkele kenmerken van de bevolkingssamenstelling in Beijum en Lewenborg weergegeven.

Bevolkingssamenstelling

Op 1 januari 2011 telde Beijum 2.370 jongeren in de leeftijdscategorie 12-23 jaar, in Lewenborg wonen 1.308 jongeren in deze leeftijdscategorie (Onderzoek en Statistiek Groningen). Er zijn overigens geen vergelijkbare gegevens over de overige wijken beschikbaar. Wel is op basis van CBS Statline een vergelijking tussen de wijken mogelijk van de jongeren in de leeftijd 15 tot en met 25 jaar. Daaruit blijkt dat in deze leeftijdscategorie relatief minder jongeren in Beijum (17%) en Lewenborg (13%) woonachtig zijn dan in de overige wijken in Groningen (gemiddeld 22%). Dit wordt waarschijnlijk veroorzaakt door het hoge aantal studenten in de overige wijken.

Wanneer naar het opleidingsniveau van de bewoners van Lewenborg en Beijum wordt gekeken, dan blijken in deze wijken verhoudingsgewijs meer lager en middelbaar opgeleide bewoners te zijn gevestigd dan in de rest van de gemeente Groningen (tabel 2.1). Dit geldt met name voor Lewenborg. In de rest van Groningen wonen meer hoger opgeleiden dan in Beijum en Lewenborg. Met name Lewenborg telt relatief weinig hoger opgeleiden.

Tabel 2.1 Opleidingsniveau van de bevolking van 18 jaar en ouder per wijk in 2008, in %

	Lager	Middelbaar	Hoger
Lewenborg	31	45	25
Beijum	19	41	40
Gemeente Groningen	17	37	46

Lager = lager(beroeps)onderwijs, mavo; Middelbaar = havo/vwo/mbo; Hoger = hbo/wo.

Over heel Groningen gezien ontvangt 10% van de inwoners een uitkering op grond van de Wet Werk en Bijstand. In Beijum en Lewenborg ligt dit hoger met respectievelijk 16% en 15% van de inwoners. Mede hierdoor is het besteedbaar inkomen in Beijum en Lewenborg lager dan in de rest van Groningen (tabel 2.2). Het gemiddelde besteedbare inkomen in de stad Groningen bedraagt per huishouden op jaarbasis 27.500 euro, in Beijum is dit bijna 25.500 euro, terwijl een huishouden in Lewenborg gemiddeld ruim 26.000 euro heeft te besteden.

Tabel 2.2 Gemiddeld besteedbaar inkomen per inwoner per huishouden per GSB wijk 2007

	Per inwoner	Per inwoner met een heel jaar inkomen	Per huishouden
Lewenborg	15.514	22.214	26.142
Beijum	15.260	21.948	25.341
Gemeente Groningen	17.900	24.000	27.500

Jeugdgezondheidsenquête⁵

Voor jongeren heeft de GGD Groningen de Jeugdgezondheidsenquête ontwikkeld. Deze enquête wordt elke vier jaar gehouden. Met de resultaten wordt inzicht verkregen in (trends in) de gezondheidstoestand van de Groninger jeugd. Daarnaast wordt informatie verzameld over factoren die op de gezondheid(sbeleving) van invloed zijn.

In 2008 hebben leerlingen uit alle klassen van het voortgezet onderwijs, evenals leerlingen uit het middelbaar beroepsonderwijs (MBO) aan het onderzoek meegedaan. Bij deze meting zijn zo'n 6.800 jongeren van 12 tot en met 18 jaar in de provincie Groningen geënkquêteerd. Hiervan zijn ruim 1.300 afkomstig uit de stad Groningen. Voor Beijum zijn gegevens beschikbaar over 185 jongeren, terwijl in Lewenborg 144 jongeren aan de enquête hebben deelgenomen. In de overige wijken van de stad gaat het om 1.010 jongeren.⁶ Hieronder worden de belangrijkste resultaten die voor ons onderzoek van belang zijn weergegeven. In bijlage 1 zijn de hierbij behorende tabellen weergegeven.

Leeftijd

Het grootste deel van de jongeren die hebben deelgenomen aan de Jeugdgezondheidsenquête is 15 of 16 jaar oud. In Lewenborg ligt het aantal 16 jarigen (31%) enigszins hoger dan in Beijum (23%) en de overige wijken (25%). Het aantal 12 jarigen ligt onder de 10%. Dat geldt ook voor het aantal 17 en 18 jarigen.

Geboorteland

Het merendeel van de geënkquêteerde jongeren is in Nederland geboren. In Lewenborg ligt dit percentage met 89% enigszins lager dan in Beijum (92%) en de overige wijken (91%).

⁵ Ten behoeve van ons onderzoek heeft de GGD aanvullende gegevens aangeleverd. In de publicatie van de GGD over de Jeugdgezondheidsenquête wordt geen onderscheid naar wijkniveau gemaakt. Voor dit onderzoek is die uitsplitsing wel verkregen.

⁶ De overige wijken bestaan uit: Centrum, Oranje-Schilderwijk, Oud-Zuid, Nieuw-Zuid corporatief, Oosterpark, Korreweg-De Hoogte, Nieuw-Oost, Paddepoel, Vinkhuizen, Nieuw-West, Hoogkerk-De Dorpen en Oosterhogebrug-Ulgersmaborg.

Het absolute aantal jongeren geboren in Suriname, de Nederlandse Antillen of Aruba is klein: tien in Lewenborg, vier in Beijum en 24 in de overige wijken. Door deze lage aantallen kunnen geen vergelijkingen naar geboorteland worden gemaakt.

Roken

In Lewenborg is het percentage jongeren dat rookt het hoogst: 36% heeft aangegeven een roker te zijn. In Beijum en de overige wijken gaat het om respectievelijk 27 en 22%.

Softdrugs

De jongeren is gevraagd hoe vaak zij ooit softdrugs hebben gebruikt. Hieruit blijkt dat 61% (Beijum en Lewenborg) tot 72% (overige wijken) nooit softdrugs hebben gebruikt. Het percentage jongeren dat ooit één tot 20 keer softdrugs heeft gebruikt is in Lewenborg 24%, terwijl dit percentage in Beijum en de overige wijken op 23% en 20% ligt. In Lewenborg heeft 15% 20 keer of vaker geblowd, terwijl dit voor 16% van de jongeren in Beijum geldt en voor 8% in de overige wijken.

Wanneer wordt gevraagd naar het aantal keer dat de jongeren in de vier weken voorafgaand aan de enquête hebben geblowd, blijkt dat 78% van de jongeren in Lewenborg en 74% van de jongeren in Beijum dat niet heeft gedaan (tabel 2.3). In de overige wijken geldt dit voor 85% van de jongeren. In de vier weken voorafgaand aan de enquête heeft 18% van de jongeren in Lewenborg één tot 20 keer softdrugs gebruikt, terwijl dat voor 23% van de jongeren in Beijum en 13% in de overige wijken het geval is. In Lewenborg, Beijum en de overige wijken hebben respectievelijk 4%, 3% en 2% van de jongeren de afgelopen vier weken 20 keer of vaker geblowd. Overigens gaat het hierbij in absolute aantallen (totaal 32 respondenten) om relatief weinig jongeren.

Tabel 2.3 Hoe vaak heeft de respondent in de afgelopen vier weken softdrugs gebruikt?

	Lewenborg		Beijum		Totaal van overige wijken*	
	n	%	n	%	n	%
nooit	107	78	133	74	833	85
1-19 keer	24	18	41	23	126	13
20 keer of vaker	6	4	5	3	21	2
Totaal	137	100	179	100	980	100

* De overige wijken bestaan uit: Centrum, Oranje-Schilderwijk, Oud-Zuid, Nieuw-Zuid corporatief, Oosterpark, Korreweg-De Hoogte, Nieuw-Oost, Paddepoel, Vinkhuizen, Nieuw-West, Hoogkerk-De Dorpen en Oosterhoogbrug-Ulgersmaborg.

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD.

Alcohol

Het gebruik van alcohol onder de geënquêteerde jongeren ligt hoger dan het softdrugsgebruik. Van de jongeren heeft 18% in Beijum geen alcohol gedronken in de vier weken voorafgaand aan de enquête (tabel 2.4). In Lewenborg en de overige wijken gaat het hierbij om respectievelijk 16% en 13%. In de afgelopen vier weken heeft 55% van de jongeren in Beijum één tot 20 keer alcohol genuttigd, terwijl dit voor 49% van de jongeren in de overige wijken geldt en voor 47% in Lewenborg. Het percentage dat 20 keer of vaker alcohol heeft gedronken is gering.

Tabel 2.4 Afgelopen vier weken alcohol gebruikt

	Lewenburg		Beijum		Totaal overige wijken*	
	n	%	n	%	n	%
Nooit	22	16	32	18	132	13
1-19 keer	67	47	97	55	485	49
20 keer of vaker	5	4	0	0	25	3
n.v.t.	47	33	48	27	347	35
Totaal	141	100	177	100	989	100

* De overige wijken bestaan uit: Centrum, Oranje-Schilderwijk, Oud-Zuid, Nieuw-Zuid corporatief, Oosterpark, Korreweg-De Hoogte, Nieuw-Oost, Paddepoel, Vinkhuizen, Nieuw-West, Hoogkerk-De Dorpen en Oosterhoogebrug-Ulgersmaborg.

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD.

Daarnaast is gevraagd of de jongeren de afgelopen vier weken per gelegenheid wel eens vijf alcoholhoudende drankjes hebben genuttigd. In Lewenburg en Beijum komt dit vaker voor dan in de overige wijken (tabel 2.5). Bijna de helft van de jongeren in Lewenburg (46%) en Beijum (49%) hebben dit één keer of vaker gedaan, terwijl dit voor een derde (33%) van de jongeren in de overige wijken geldt.

Tabel 2.5 Afgelopen vier weken vijf drankjes alcohol per gelegenheid gedronken

	Lewenburg		Beijum		Totaal overige wijken*	
	n	%	n	%	n	%
nooit	28	20	43	24	304	31
1-8 keer	54	40	86	47	313	31
9 keer of vaker	8	6	3	2	27	3
n.v.t.	47	34	48	27	347	35
Totaal	137	100	180	100	991	100

* De overige wijken bestaan uit: Centrum, Oranje-Schilderwijk, Oud-Zuid, Nieuw-Zuid corporatief, Oosterpark, Korreweg-De Hoogte, Nieuw-Oost, Paddepoel, Vinkhuizen, Nieuw-West, Hoogkerk-De Dorpen en Oosterhoogebrug-Ulgersmaborg.

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD.

Overige middelen

Naast het gebruik van softdrugs en alcohol is de jongeren ook gevraagd of zij de vier weken voorafgaand aan de enquête middelen als amfetamine, cocaïne, heroïne of GHB hebben gebruikt. Hieruit blijkt dat dat nauwelijks voorkomt (tabel 2.6). Over alle wijken gerekend heeft 97% tot 100% de afgelopen vier weken geen van deze middelen gebruikt. In absolute aantallen hebben over alle wijken genomen 21 respondenten in de vier weken voorafgaand aan de enquête wel eens cocaïne gebruikt, terwijl 11 jongeren wel eens GHB hebben gebruikt. Zeven jongeren hebben wel eens amfetaminen gebruikt, terwijl zes jongeren zeggen heroïne te hebben gebruikt. Per wijk gaat het daarbij steeds om één tot drie jongeren.

Tabel 2.6 Afgelopen vier weken geen overige middelen gebruikt

	Lewenburg		Beijum		Totaal overige wijken*	
	n	%	n	%	n	%
Cocaïne	136	97	175	98	959	98
Amfetaminen	137	98	178	100	964	99
GHB	137	98	178	100	959	99
Heroïne	139	100	175	98	965	100

* De overige wijken bestaan uit: Centrum, Oranje-Schilderwijk, Oud-Zuid, Nieuw-Zuid corporatief, Oosterpark, Korreweg-De Hoogte, Nieuw-Oost, Paddepoel, Vinkhuizen, Nieuw-West, Hoogkerk-De Dorpen en Oosterhoogebrug-Ulgersmaborg.

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD.

Jeugdpeiling⁷

Ter onderbouwing van het jeugdbeleid van de gemeente Groningen wordt elke vier jaar een Jeugdpeiling gehouden. Het doel van de Jeugdpeiling is trends in kaart te brengen in leefsituatie, leefstijl en riskante gewoonten van jongeren. De resultaten van de Jeugdpeiling worden meegenomen in de nota Integraal Jeugdbeleid van de gemeente. De Jeugdpeiling wordt uitgevoerd door de afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente Groningen. Voor deze peiling wordt per leeftijdscategorie per wijk een afzonderlijke steekproef getrokken uit de Gemeentelijke BasisAdministratie (GBA). Tijdens de Jeugdpeiling 2010 hebben in het voorjaar van 2010 2.649 jongeren tussen 12 en 17 jaar een internetvragenlijst ingevuld. Hiervan zijn 244 uit Beijum afkomstig, terwijl 206 jongeren uit Lewenborg hebben meegewerkt. In de overige wijken hebben bijna 2.200 jongeren aan de Jeugdpeiling deelgenomen. Het aantal meisjes en jongens is nagenoeg gelijk verdeeld. In Beijum en Lewenborg hebben enigszins meer 12 en 13 jarigen aan het onderzoek meegedaan dan in de overige wijken (tabel 2.7).

Tabel 2.7 Leeftijdverdeling Jeugdpeiling 2010

	Lewenborg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	N	%	n	%
12-13 jaar	76	37	85	35	660	30
14-15 jaar	64	31	75	31	689	32
16-18 jaar	67	32	84	34	838	38
Totaal	207	100	244	100	2187	100

Bron: Jeugdpeiling 2010, Onderzoek en Statistiek Groningen

Het aantal allochtonen dat in Lewenborg en Beijum heeft deelgenomen aan de Jeugdpeiling ligt iets hoger dan in de overige wijken. In Lewenborg is 25% van de geënquêteerden van allochtone afkomst, in Beijum gaat het om 27%, terwijl in de overige wijken 22% van de jongeren van allochtone afkomst is.

Middelengebruik

In de Jeugdpeiling wordt gevraagd in hoeverre de geënquêteerden wel eens genotsmiddelen gebruiken. In tabel 2.8 is te zien dat alcohol het meest voorkomende middel is dat door jongeren wordt gebruikt.

Tabel 2.8 Gebruik genotsmiddelen Jeugdpeiling 2010

	Lewenborg				Beijum				Totaal overige wijken			
	Ja		Nee		Ja		Nee		Ja		Nee	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Alcohol	77	39	121	61	83	35	153	65	1003	48	1101	52
Hasj of weed	26	13	173	87	45	19	193	81	386	18	1730	82
Cocaïne	1	1	198	99	2	1	235	99	14	0	2129	100
GHB	0	0	197	100	2	1	235	99	7	0	2136	100
XTC	2	1	195	99	3	1	236	99	29	1	2109	99
Speed/ amfetamine	0	0	197	100	2	1	236	99	11	1	2127	99
Heroïne	0	0	197	100	0	0	238	100	1	0	2138	100
LSD	0	0	197	100	0	0	237	100	4	0	2131	100
Paddo's	2	1	195	99	2	1	237	99	21	1	2113	99

Bron: Jeugdpeiling 2010, Onderzoek en Statistiek Groningen.

⁷ Ten behoeve van ons onderzoek heeft Onderzoek en Statistiek aanvullende gegevens aangeleverd. In de publicatie van de Jeugdpeiling wordt geen onderscheid naar wijkniveau gemaakt voor het gebruik van genotsmiddelen. Voor ons onderzoek is die uitsplitsing wel verkregen.

In de overige wijken komt het drinken van alcohol overigens vaker voor dan in Beijum en Lewenborg. Het softdrugs gebruik ligt in Lewenborg iets lager dan in de overige wijken en Beijum. In Beijum heeft 19% van de geënquêteerde jongeren aangegeven softdrugs te hebben gebruikt, terwijl dit in Lewenborg 13% betreft. In de overige wijken ligt dit percentage op 18%. De overige middelen worden, als ze al worden gebruikt, hooguit door 1% van de geënquêteerden gebruikt.

2.3 Overlast

In deze paragraaf worden de gegevens besproken die zijn verkregen van het Meldpunt Zorg en Overlast en de regiopolitie Groningen.

Meldpunt Zorg en Overlast

Het Meldpunt Zorg en Overlast heeft over het jaar 2010 uitgezocht hoeveel van de meldingen in dat jaar betrekking hebben op jongeren c.q. overlast door jongeren. In tabel 2.9 is te zien dat er in Lewenborg 42 meldingen zijn gedaan waarbij op de een of andere manier jongeren zijn betrokken. In Beijum gaat het om 31 meldingen, terwijl in de overige drie wijken van Noorddijk 50 meldingen zijn gedaan van overlast veroorzaakt door jongeren. In Lewenborg hebben de meeste meldingen betrekking op voetballende jongeren en baldadigheid, in Beijum gaat het meestal om afval, gevolgd door samenscholing door jongeren. In de overige wijken in Noorddijk hebben de meldingen voornamelijk betrekking op lawaaioverlast door jongeren. Meldingen over blowen komen niet of nauwelijks voor.

Tabel 2.9 Meldingen bij Meldpunt Zorg en Overlast met betrekking tot jeugd en jongeren 2010

	Lewenborg		Beijum		Overig Noorddijk*	
	n	%	n	%	n	%
Afval	6	14	11	36	6	12
Baldadigheid	9	21	2	7	3	6
Bedreiging	-	0	2	3	-	0
Blowen	1	2	-	0	-	0
Drinken	-	0	-	0	1	2
Lawaai	4	10	6	19	39	78
Parkeren	1	2	-	0	-	0
Samenscholen	2	5	9	29	-	0
Treiteren	3	7	-	0	-	0
Veiligheid	1	2	-	0	-	0
Verkeer	1	2	-	0	-	0
Vernieling	2	5	1	3	1	2
Voetballen	11	26	1	3	-	0
Zorg	1	2	-	0	-	0
Totaal	42	100	31	100	50	100

*Overig Noorddijk bestaat uit: Oosterhoogebrug, Ruischerbrug en Ulgersmaborg.

Bron: Meldpunt Zorg en Overlast.

Regiopolitie Groningen

Bij de politie zijn gegevens uit de Basisvoorziening Handhaving (BVH) verkregen.⁸ Hierin staan allerlei meldingen met betrekking tot overtredingen van de APV vermeld. Daarbij is geselecteerd op jongeren die in Beijum of Lewenborg staan geregistreerd voor een drugsgelateerde melding.

⁸ Bij de politie zijn ook gegevens opgevraagd uit het Herkenningssysteem (HKS) waarin verdachten van misdrijven staan geregistreerd. In dit systeem zijn echter geen harddrugsgebruikende jongeren uit Beijum en Lewenborg aangetroffen.

In de BVH staan in 2010 drie jongeren in de leeftijd van 12 tot 17 jaar geregistreerd (twee uit Lewenborg, één uit Beijum), terwijl er 19 jongeren in de leeftijd 18 tot 23 jaar bekend zijn in dit systeem (14 uit Lewenborg en vijf uit Beijum). In totaal gaat het om 18 jongens en vier meisjes. In tabel 2.10 wordt een nadere specificering van de leeftijd gegeven. Daaruit blijkt dat de meeste jongeren 20 jaar of ouder zijn.

Tabel 2.10 Leeftijdverdeling jongeren in BVH met relatie tot drugs 2010

	Lewenborg		Beijum		Totaal	
	n	%	n	%	n	%
12-13	1	7	1	14	2	9
14-15	-	0	1	14	1	5
16-17	-	0	-	0	-	0
18-19	-	0	2	29	2	9
20-21	8	53	2	29	10	45
22-23	6	40	1	14	7	32
Totaal	15	100	7	100	22	100

Bron: Regiopolitie Groningen.

Uit de BVH blijkt de zogenoemde maatschappelijke klasse, de aard van de melding, waarvoor de jongeren in aanraking zijn geweest met de politie. In tabel 2.11 is te zien dat de jongeren in Lewenborg zich voornamelijk schuldig hebben gemaakt aan het bezit van softdrugs en het vervaardigen van softdrugs, terwijl de jongeren in Beijum vooral voor handel in softdrugs en overlast in verband met drugs zijn geregistreerd.

Tabel 2.11 Maatschappelijke klasse meldingen 12-23 jarigen BVH 2010

	Lewenborg		Beijum		Totaal	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Bezit softdrugs	6	40	-	0	6	27
Handel in softdrugs	3	20	2	29	5	23
Overlast ivm drugs	1	7	2	29	3	14
Vervaardigen softdrugs	5	33	-	0	5	23
Aantreffen drugs	-	0	1	14	1	4
Bezit harddrugs	-	0	1	14	1	4
Overige drugsdelicten	-	0	1	14	1	4
Totaal	15	100	7	100	22	100

Bron: Regiopolitie Groningen.

Brandhaarden drugshandel

Om te bepalen op welke locaties in Beijum en Lewenborg de meeste drugshandel plaatsvindt zijn bij de politie alle incidenten in 2010 opgevraagd met betrekking tot drugshandel in Beijum en Lewenborg, waarbij zowel jongeren als volwassenen betrokken zijn. In totaal zijn 11 incidenten geregistreerd met betrekking tot handel in soft- of harddrugs. Met behulp van deze registratiegegevens zijn geen brandhaarden van drugshandel aan te wijzen.⁹ Ook met behulp van meldingen bij Meldpunt Zorg en Overlast zijn geen brandhaarden van drugshandel (waarbij jongeren betrokken zijn) vast te stellen.

⁹ Onder brandhaarden wordt het volgende verstaan: straten waar drie of meer incidenten met betrekking tot drugshandel zijn geregistreerd.

2.4 Verslavingszorg

Van de verslavingszorginstelling voor Groningen, Friesland en Drenthe, Verslavingszorg Noord Nederland (VNN), zijn enkele gegevens verkregen over het aantal jongeren dat bij deze instelling in het systeem voorkomt. Dit betekent dat deze jongeren voor een verslavingsprobleem contact hebben gehad met VNN. Daarbij is geen onderscheid naar wijkniveau mogelijk. In tabel 2.12 is te zien dat er in Groningen in 2010 in totaal 147 jongeren contact hebben gehad met VNN. Ter vergelijking zijn ook de gegevens over de andere twee hoofdsteden in het werkgebied van VNN weergegeven. In Leeuwarden gaat het om 104 jongeren, in Assen om 50 jongeren. Een probleem met het gebruik van softdrugs blijkt de meest voorkomende reden voor jongeren om contact te zoeken met VNN.

Tabel 2.12 Primaire verslavingsproblematiek jongeren t/m 23 jaar 2010

	Groningen		Assen		Leeuwarden	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Harddrugs	17	12	5	10	18	17
Alcohol	19	13	4	8	15	14
Cannabis	82	56	30	60	47	45
Resterende middelen	0	-	0	-	2	2
Gokken	5	3	0	-	2	2
Onbekend	24	16	11	22	20	19
Totaal	147	100	50	100	104	100

Bron: Verslavingszorg Noord Nederland.

De gemiddelde leeftijd van de jongeren die contact hebben gehad met VNN verschilt enigszins per problematiek (tabel 2.13). De softdrugsgebruikers zijn gemiddeld het jongst.

Tabel 2.13 Primaire verslavingsproblematiek naar gemiddelde leeftijd 2010

	Groningen	Assen	Leeuwarden
Harddrugs	20	21	21
Alcohol	21	20	20
Cannabis	19	19	20
Resterende middelen	-	-	21
Gokken	20	-	20
Onbekend	20	18	18
Totaal	20	19	20

Bron: Verslavingszorg Noord Nederland.

Uit tabel 2.14 is op te maken dat met name in Groningen en Assen vooral jongens contact hebben gehad met VNN. In Leeuwarden zijn er relatief gezien meer meisjes.

Tabel 2.14 Primaire verslavingsproblematiek naar geslacht 2010, in %

	Groningen		Assen		Leeuwarden	
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw
Harddrugs	53	47	60	40	61	39
Alcohol	63	37	75	25	67	33
Cannabis	81	19	73	27	83	17
Resterende middelen	-	-	-	-	50	50
Gokken	100	0	-	-	100	0
Onbekend	84	17	82	18	55	45

Bron: Verslavingszorg Noord Nederland.

2.5 Resumé

Er zijn zowel landelijke als lokale prevalentie cijfers van middelengebruik onder jongeren in diverse onderzoeken terug te vinden. Niet bij alle onderzoeken worden echter dezelfde leeftijdscategorieën gehanteerd, terwijl bij het ene onderzoek jongeren in het algemeen worden benaderd voor een enquête en bij het andere onderzoek alleen scholieren deelnemen. Ook hebben niet alle onderzoeken in hetzelfde jaar plaatsgevonden. Hierdoor is de vergelijking tussen de beschikbare gegevens niet altijd goed te maken. Gegevens die in grote lijnen zijn te vergelijken zijn de uitkomsten van het landelijke Peilstationonderzoek en de Groningse Jeugdgezondheidsenquête. Beide zijn onder jongeren in het voortgezet onderwijs afgenomen. Daaruit blijkt dat van de schoolgaande jongeren landelijk de helft (51%) in de maand voorafgaand aan het onderzoek alcohol heeft gedronken. In Lewenborg en Beijum gaat het onder de schoolgaande jongeren om respectievelijk 51% en 55%. Landelijk heeft 17% van de schoolgaande jongeren ooit wel eens softdrugs gebruikt, in Lewenborg en Beijum gaat het om aanzienlijk meer jongeren, namelijk 39%. Ook het gebruik van softdrugs in de afgelopen maand ligt in Lewenborg (22%) en Beijum (26%) beduidend hoger dan landelijk (7%). Op basis van de resultaten uit de Jeugdpeiling en de Jeugdgezondheidsenquête kan worden geschat dat er in Lewenborg tussen de 80 tot 140 minderjarige jongeren (12 tot en met 17 jaar) wel eens softdrugs gebruiken, terwijl het aantal minderjarige blowers in Beijum tussen de 200 tot 270 jongeren wordt geschat. Over het middelengebruik onder meerderjarige jongeren (18 tot en met 23 jaar) in Beijum en Lewenborg kan met behulp van de bestaande onderzoeken niets worden gezegd.

Softdrugsgebruik komt vaker voor onder kwetsbare jongeren. Onder kwetsbare jongeren wordt het volgende verstaan: jongeren met spijbelgedrag; vroegtijdig schoolverlaters; en zwerfjongeren. Ons recente onderzoek in Rotterdam naar middelengebruik onder jongeren toont aan dat de prevalentie van actueel softdrugsgebruik onder kwetsbare jongere drie keer zo hoog ligt als onder hun schoolgaande leeftijdgenoten. Bovendien schatten kwetsbare jongeren de gezondheidsrisico's en de verslavende werking van hasj en wiet aanzienlijk lager in dan hun schoolgaande leeftijdgenoten. In hoeverre het hoge softdrugsgebruik in Beijum en Lewenborg is toe te schrijven aan het al dan niet kwetsbaar zijn, is moeilijk in te schatten. Wel is duidelijk dat de sociaal economische status van de inwoners in Beijum en Lewenborg (opleidingsniveau, aantal uitkeringsgerechtigden en gemiddeld besteedbaar inkomen) lager ligt dan gemiddeld in Groningen.

In 2010 zijn in totaal 73 meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast binnengekomen die verband houden met jongeren. In Lewenborg gaat het hierbij voornamelijk om voetballende jongeren en om baldadig gedrag, terwijl in Beijum meestal sprake is van afval en samenscholing. Verder blijken 22 jongeren uit Lewenborg en Beijum met de politie in aanraking te zijn geweest in verband met drugsgelateerde zaken. In totaal zijn in de gemeente Groningen 147 jongeren in contact geweest met de verslavingszorg (VNN). Hiervan heeft 56% problemen met het gebruik van softdrugs, 13% met alcohol en 12% met harddrugs. De gemiddelde leeftijd van de jongeren die in Groningen in contact zijn geweest met VNN is 20 jaar.

3. MENING BETROKKENEN

In dit hoofdstuk wordt allereerst ingegaan op de (wetenschappelijke) landelijke bevindingen over jongeren en middelengebruik. Vervolgens wordt een beeld gegeven van de ervaringen van de betrokkenen in Noorddijk over het middelengebruik door jongeren in Beijum en Lewenborg. De laatstgenoemde informatie is afkomstig uit gesprekken met 13 Groningse sleutelinformanten uit het jeugd- en jongerenwerk, de verslavingszorg en de politie.

3.1 Landelijke bevindingen

In deze paragraaf wordt aan de hand van wetenschappelijke literatuur de aard en gevolgen van middelengebruik onder jongeren omschreven. Hierbij wordt een onderscheid gemaakt in: softdrugsgebruik; alcoholgebruik; en het gebruik van overige middelen.

Softdrugs

Cannabis werkt zowel verdovend als bewustzijnsveranderend. Cannabisgebruik zorgt voor het ontspannen van de spieren, terwijl de waarneming verandert. Daarnaast leidt het gebruik van cannabis tot het verminderen van het reactievermogen, het concentratievermogen en het korte termijn geheugen. Het gebruik van cannabis wordt veelal ervaren als rustgevend, ontspannend en geestverruimend (Van Laar e.a. 2010). Andere korte termijn risico's van cannabisgebruik zijn: hoofdpijn en duizeligheid; angst, somberheid, en/of paniek; misselijkheid, flauwvallen en andere lichamelijke klachten; en een snelle hartslag en lage bloeddruk (www.trimbos.nl).

Daarnaast zijn er ook enkele lange termijn risico's te benoemen. Verslaving is hier één van. Bij regelmatig gebruik kan men de controle verliezen over het gebruik. Het verlangen om cannabis te gebruiken is dan zo sterk dat andere zaken minder belangrijk worden. Wanneer men veel en vaak cannabis gebruikt kan men last krijgen van slapeloosheid, somberheid, concentratieproblemen en andere klachten. Een ander risico is de schade aan de luchtwegen veroorzaakt door cannabisgebruik, wat mogelijk kan leiden op een verhoogde kans op longkanker bij chronisch zwaar gebruik. Daarnaast versterkt het gebruik van cannabis de klachten van mensen met een psychische stoornis (zoals depressie, angstklachten of schizofrenie). Mensen die gevoelig zijn voor psychische stoornissen, bijvoorbeeld mensen bij wie psychische klachten in de familie zitten, kunnen voor het eerst last krijgen van deze stoornissen door het gebruik van cannabis (www.trimbos.nl).

Het gebruik van cannabis in (voornamelijk) hoge doses kan leiden tot angst, paniek en psychotische symptomen. Volgens de Nationale Drugs Monitor 2009 is er toenemend bewijs dat gebruik van cannabis door jongeren het risico op latere psychotische stoornissen vergroot. Cannabis met een hoog THC-gehalte lijkt hierbij een hoger risico te hebben dan cannabis met een lage concentratie.

Verbanden

Het effect van cannabis wordt niet alleen bepaald door het middel zelf, maar ook door persoonsgebonden factoren zoals: verwachting; ervaring met het middel; en ziektegeschiedenis. Daarnaast speelt de omgeving waarin de cannabis wordt gebruikt ook een grote rol (rustig, druk, vertrouwd, onveilig). De effecten kunnen daarom per persoon

verschillen (www.trimbos.nl). Het gebruik van cannabis heeft invloed op schooluitval. Frequent cannabisgebruik leidt tot meer spijbelen en minder motivatie vergeleken met niet frequent gebruik. Het gebruik van cannabis heeft een direct effect op het leervermogen, maar de relatie tussen cannabisgebruik en schooluitval kan ook worden verklaard door de sociale context. De sociale context van jongeren die cannabis gebruiken heeft een negatieve invloed op schoolprestaties doordat deze jongeren wellicht vaker aansluiting zoeken bij andere jongeren met ‘anticonventioneel’ gedrag waar leren en presteren niet de norm is (Ter Borg e.a. 2009).

Scholieren die cannabis gebruiken vertonen vaker agressief en delinquent gedrag dan leeftijdsgenoten die niet blowen (Van Laar e.a. 2010). Dit verband is sterker naarmate de frequentie van het gebruik toeneemt.

Voor bepaalde (kwetsbare) groepen zoals jongeren zijn de risico's van het gebruik van alcohol en drugs groter. Er zijn aanwijzingen dat het gebruik van drugs een verstrend effect heeft op de ontwikkeling van de hersenen. Op jonge leeftijd beginnen met het gebruik van alcohol en drugs vergroot de kans op verslaving op latere leeftijd (www.trimbos.nl).

Zoals in het voorgaande hoofdstuk aangegeven, komt softdrugsgebruik vaker voor onder kwetsbare jongeren. Een recent onderzoek in Rotterdam naar middelengebruik onder jongeren toont aan dat de prevalentie van actueel softdrugsgebruik onder kwetsbare jongere drie keer zo hoog ligt als onder hun schoolgaande leeftijdsgenoten (Bieleman e.a. 2010). Daarbij schatten kwetsbare jongeren de gezondheidsrisico's en de verslavende werking van softdrugs aanzienlijk lager in dan hun schoolgaande leeftijdsgenoten.

Alcohol

Het gebruik van alcohol door jongeren heeft verschillende gevolgen, zowel individueel als voor de omgeving van de jongeren. De lichamelijke effecten en veranderingen in gedrag hangen veelal samen met de BAC. De BAC (bloed alcohol concentratie) bepaalt het effect van alcohol op het lichaam. Een lage BAC zorgt voor een aangenaam, relaxed en vrolijk gevoel. Bij een hoge BAC kan er sprake zijn van duizeligheid, braken, slaperigheid, bewustzijnsverlies, tijdelijk geheugenverlies, slecht seksueel functioneren en hoofdpijn (Van Hasselt e.a. 2010).

Het gebruik van alcohol heeft invloed op verschillende organen zoals de hersenen, de lever, de maag en hart- en bloedvaten. Het effect op de hersenen is bij jongeren erg groot. Alcohol verstoort namelijk het groeiproces van de hersenen. De hersenen ontwikkelen zich tot ongeveer het 24^e levensjaar. Bij kinderen die vroeg beginnen met het drinken van alcohol (vanaf ongeveer 12/13 jaar) blijft de groei van de hersenen achter vergeleken met kinderen die niet drinken. Na een aantal jaren kunnen zij minder goed onthouden, concentreren en leren dan kinderen die niet drinken (www.trimbos.nl).

Verdurmen e.a. (2006) en Boelema e.a. (2009) hebben een groot aantal studies op een rij gezet naar alcoholgebruik en de ontwikkeling van de hersenen. Daaruit blijkt onder meer het volgende: tijdens de adolescentie vinden in de hersenen belangrijke ontwikkelingen plaats. De hersenen van jonge mensen blijken, juist omdat zij nog in ontwikkeling zijn, extra kwetsbaar voor de invloed van alcohol. Er zijn aanwijzingen dat zwaar drinken op jonge leeftijd de opbouw van specialisatie van de hersenen en hersendelen in de periode van groei remt, en activiteit in bepaalde gedeelten van de hersenen vermindert.

De geestelijke effecten van alcoholgebruik bestaan onder andere uit: emotionele ontlading; spraakzamer worden; verminderde reactiesnelheid; loslaten van remmingen;

zelfoverschatting; verstoord beoordelingsvermogen (ook in het verkeer); verminderde werking van het geheugen; en minder stress- en pijngevoelens. Door het drinken van alcohol voelen jongeren zich vaak lossier, zijn spraakzamer, zien minder risico's en verliezen de controle over zichzelf. Ze durven meer door alcohol en doen ze ook eerder dingen die ze zonder alcohol niet zouden doen. Het ontremmende effect van alcohol zorgt niet alleen voor het verminderen van de controle, maar ook het reactievermogen neemt af (www.trimbos.nl).

Alcoholgebruik verhoogt het risico op verminderd sociaal welzijn, opzettelijke en niet-opzettelijke verwondingen en neuro-psychiatrische aandoeningen. Bij verminderd sociaal welzijn gaat het onder andere om negatieve sociale consequenties (sombier, minder energie om dingen te ondernemen) en verminderde arbeidsprestaties. Opzettelijke en niet-opzettelijke verwondingen uiten zich in crimineel gedrag, rijden onder invloed, ongevallen en suïcide. Voor crimineel gedrag, ongevallen en suïcide is het verband met binge drinken sterker dan met alcoholgebruik in het algemeen. Bij neuropsychiatrische aandoeningen gaat het om angst en slaapstoornissen, depressie, alcoholafhankelijkheid, zenuw schade, hersenschade, cognitieve schade en dementie. Zenuw schade en hersenschade treden vooral op bij mensen met langdurig zeer hoog alcoholgebruik (www.trimbos.nl).

Het risico op gezondheidsschade door alcohol hangt af van het totale alcoholgebruik van de drinker, maar ook van het drinkpatroon dat iemand heeft. Het drinkpatroon houdt in hoeveel alcohol iemand per keer drinkt en hoe vaak. In het algemeen geldt (www.nationaalkompas.nl):

- hoe hoger de totale consumptie van alcohol, hoe groter het risico op schade;
- hoe meer alcohol per keer wordt gedronken, des te ernstiger de schade (de aandoening of verwonding).

Verbanden

Ter Bogt e.a. (2009) geven in hun onderzoek naar middelengebruik en voortijdig schoolverlaten aan dat de belangrijkste uitkomst is dat er verbanden zijn gevonden tussen enerzijds alcoholconsumptie, dronkenschap en cannabisgebruik en anderzijds spijbelen, schoolprestaties en motivatie. Over de hele linie blijkt spijbelen het beste verklaard te worden door middelengebruik. Middelengebruik is dus in ieder geval gerelateerd aan problemen op school en daarmee, naar alle waarschijnlijkheid, ook aan schooluitval.

Wekelijks drinkende 12- tot 16-jarige leerlingen vertonen meer delinquent en agressief gedrag dan jongeren die niet wekelijks drinken (Van Laar e.a. 2010). Er is hierbij geen verschil tussen jongens en meisjes. Bij jongeren van 12 en 13 jaar hangt het wekelijks gebruik van alcohol samen met somatische klachten en angst en depressie. In een onderzoek van INTRAVAL naar jongeren, middelengebruik en agressie tijdens uitgaan noemen zowel de jongeren als de horeca-ondernemers alcohol als belangrijkste factor van agressie (Bieleman e.a. 1998). Alcohol heeft vooral een agressie-versterkend effect wanneer mensen gefrustreerd zijn. Uit de enquêtes blijkt dat onder daders en slachtoffers in verhouding meer excessieve drinkers (en drugsgebruikers) zijn dan onder degenen die geen dader of slachtoffer zijn geweest. Verder vertonen grote groepen jongens vaker agressief gedrag. Groepsdruk speelt daarbij een belangrijke rol.

Overlast, vernielingen en vechtpartijen kunnen worden veroorzaakt door alcoholmisbruik. Daarnaast gaan jongeren door het gebruik van alcohol vaak luidruchtiger met elkaar praten en discussiëren, hetgeen overlast voor omwonenden kan veroorzaken (www.wegwijzerjeugdveiligheid.nl). Jongeren die vernielingen plegen zijn dikwijls onder invloed van alcohol. Dat is één van de belangrijkste conclusies van een analyse van 307 dossiers van de politieregio Zuid-Holland-Zuid (Dordrecht en omgeving). Uit het

onderzoek blijkt dat vernielingen onder invloed van alcohol vooral gepleegd worden door jongeren die op straat drinken en door jongeren die uit horecagelegenheden komen. De meeste vernielingen worden gepleegd door jongens in de leeftijd van 16 tot 24 jaar. De rol van alcohol is groter naarmate daders ouders zijn. Bij daders tussen de 21 en 30 jaar speelt overmatig alcoholgebruik bijna altijd een cruciale rol, terwijl bij de jongere groep (13-14 jaar) het gebruik van alcohol nauwelijks een factor van betekenis is (www.stap.nl).

Uit de Nationale Drugs Monitor 2009 blijkt dat verschillende studies een gemiddeld tot consistent bewijs hebben gevonden voor het afnemen van alcoholconsumptie door het inkorten van verkooptijden en –dagen en het beperken van verkooppunten.

Overige middelen

Cocaïne, heroïne, amfetamine en XTC zijn soorten harddrugs met elk een ander effect. Het effect van cocaïnegebruik is afhankelijk van de wijze waarop het wordt gebruikt. Wanneer cocaïne wordt gesnoven komt het relatief langzaam in het bloed. Wanneer cocaïne wordt gerookt is het effect al binnen een paar seconden waarneembaar. Cocaïne stimuleert het centrale zenuwstelsel, versnelt de hartslag en ademhaling en verhoogt de bloeddruk. Gebruikers ervaren een groter uithoudingsvermogen, gevoelens van honger en vermoeidheid verdwijnen, pijn wordt minder snel gevoeld, men voelt zich opgewekt en vrolijk, ervaart meer energie en denkt de hele wereld aan te kunnen (www.trimbos.nl). Hoge doses cocaïne kan de hartfrequentie en de bloeddruk verhogen. Gevolgen zijn onder andere ook ontstekingen aan de slijmvliezen en oververmoeidheid (Van Laar e.a. 2010).

Heroïne verdooft het centrale zenuwstelsel. Het is één van de weinige drugs waar gebruikers (snel) lichamelijk afhankelijk van kunnen worden. Heroïne wordt meestal gerookt. Daarbij wordt het poeder op aluminiumfolie gelegd en met een aansteker verhit. De dampen die vervolgens vrijkomen worden door een kokertje opgezogen en komen rechtstreeks in de longen. Heroïne werkt onder meer pijnstillend, verlaagt de hartslag, vermindert de ademhaling en versuft. Gebruikers ervaren veelal een gelukkig gevoel en verdriet, pijn en angstgevoelens verdwijnen grotendeels (www.trimbos.nl).

Amfetamine is een langwerkend stimulerend middel. De beschikbare energie neemt na gebruik fors toe. Speed is de straatnaam voor amfetamine. Amfetamine wordt meestal gesnoven of geslikt. De effecten van het gebruik van amfetamine zijn onder andere: toename van energie; alertheid en zelfvertrouwen; verminderde zelfkritiek; onderdrukken van vermoeidheid, eetlust en hongergevoel; en verhogen van hartslag en bloeddruk. Na het gebruik van amfetamine treedt vaak vermoeidheid op en heeft de gebruiker hetzelfde gevoel als van een kater (www.trimbos.nl).

XTC werkt enerzijds stimulerend en opwekkend, anderzijds is er sprake van een bewustzijnsveranderend effect. De waarneming wordt intenser en het gevoel van verbondenheid met anderen neemt toe (www.trimbos.nl). Het gebruik van XTC kan mogelijk leiden tot (langdurige) verstoring van de hersenfuncties (voornamelijk het geheugen, concentratievermogen en stemming worden beïnvloed). Het is nog niet duidelijk of schade kan worden hersteld. Hersenschade kan optreden door oververhitting na gebruik van XTC in een warme omgeving (Van Laar e.a. 2010).

Multigebruik, criminaliteit en overlast

Cannabisgebruikers gebruiken vaker andere middelen dan niet-cannabisgebruikers. Zij scoren hoog op het drinken van vijf of meer glazen alcohol in de afgelopen maand, dagelijks roken en ooitgebruik van harddrugs (Van Laar e.a. 2010).

Het gebruik van meerdere middelen kan worden verklaard door: de makkelijkere beschikbaarheid van andere drugs (bijvoorbeeld via vrienden); culturele factoren en 'normalisering' van drugsgebruik in bepaalde setting; en de farmacologische effecten waardoor middelen elkaar kunnen versterken of verzwakken (Van Laar e.a. 2010).

De relatie tussen drugsgebruik en agressie en geweld is minder duidelijk dan de relatie tussen alcohol en geweld. In Nederland komt drugsgerelateerd geweld onder jongeren minder vaak voor dan alcoholgerelateerd geweld (Van Laar e.a. 2010). Uit het onderzoek van INTRAVAL naar jongeren, middelengebruik en agressie tijdens uitgaan blijkt dat het in 14% van de gevallen gaat om een combinatie tussen alcohol en drugs (versus 84% van de gevallen waarbij het alleen om alcoholgebruik gaat) (Bieleman e.a. 1998).

De relatie tussen drugsgebruik door jongeren en criminaliteit is niet eenduidig. Drugsgebruik gaat samen met criminaliteit, maar de causaliteit is niet duidelijk. De Nationale Drugs Monitor stelt dat er vooral een sterke samenhang is tussen het gebruik van amfetamine en cocaïne en criminaliteit. Uit een studie in Zweden die in deze monitor wordt aangehaald blijkt dat jongeren die voor hun 18^e levensjaar drugs (zowel soft- als harddrugs) gebruiken, meer kans hebben op het plegen van een delict op latere leeftijd dan jongeren die geen drugs gebruiken. Een mogelijk verklaring is dat drugsgebruikers in een subcultuur terecht komen waarin crimineel gedrag normaal is. Een andere verklaring is dat zowel criminaliteit als drugsgebruik voortkomen uit impulsief gedrag (Van Laar e.a. 2010).

Uit de Monitor Coffeeshopbeleid Rotterdam blijkt dat bewoners rondom coffeeshops die ongeveer een jaar daarvoor zijn gesloten minder drugsoverlast ervaren vergeleken met toen deze nog open waren (Bieleman e.a. 2010b). Ook het aanbod van softdrugs vanuit het niet gedoogde circuit lijkt volgens bewoners en met name passanten na sluiting van 16 coffeeshops te zijn afgenomen.

3.2 Bevindingen Noorddijk

In Noorddijk is met 13 betrokkenen bij jongeren in Beijum en Lewenborg gesproken over de mate waarin zij in aanraking komen met jongeren die middelen gebruiken en welke gevolgen dit heeft. Hieronder wordt achtereenvolgens ingegaan op het aantal jongeren waarop de betrokkenen zicht hebben, de wijze waarop deze jongeren omgaan met middelengebruik, de wijze waarop ze aan de middelen komen, de eventuele overlast die zij veroorzaken en de mate waarin de betrokkenen zich zorgen maken over de situatie. Afgesloten wordt met enkele opmerkingen van de sleutelinformanten over de mogelijke aanpak van middelengebruik door jongeren, naast enkele reeds toegepaste maatregelen.

Aantal jongeren

Meerdere respondenten geven aan dat hun zicht op de jongeren beperkt is. Ze komen vanwege hun functie vaak alleen in aanraking met jongeren die op de een of andere manier problemen hebben. Dit geldt met name voor bijvoorbeeld de jeugdagenten en hulpverleners. Daarnaast zien medewerkers van het jeugd- en jongerenwerk via de jeugdsos en het straathoekwerk wel meer jongeren die niet direct voor problemen zorgen of problemen hebben. Het is echter niet zo dat alle jongeren in Noorddijk de jeugdsos bezoeken of op straat rondhangen. Over het algemeen wordt gezegd dat de jongeren die in de jeugdsos komen niet of nauwelijks met de politie in aanraking komen en nauwelijks op straat rondhangen. Er wordt overigens goed gebruik gemaakt van de jeugdsos; ze voldoen duidelijk aan een behoefte, aldus enkele respondenten.

Omvang

De aantallen jongeren waarop de geïnterviewden zicht hebben variëren sterk per persoon. Zo hebben enkele sleutelinformanten contact met tien tot 15 jongeren in Noorddijk, terwijl anderen zeggen zicht te hebben op ruim 300 tot 500 jongeren in Noorddijk. Uitgaande van de jongeren die op de een of andere wijze in contact komen met het jeugd- en jongerenwerk (al dan niet in de jeugdsosens), de jongeren die door straathoekwerkers en de politie op straat worden aangetroffen en de overlap die tussen de verschillende invalshoeken mogelijk is, wordt er van uitgegaan dat de geïnterviewden gezamenlijk zicht hebben op ruim 500 jongeren. Dit zijn overigens niet allemaal jongeren die met problemen, bijvoorbeeld op het gebied van middelengebruik, kampen.

De jongeren die op straat rondhangen komen over het algemeen uit Noorddijk zelf, hoewel ook jongeren uit bijvoorbeeld Bedum naar Beijum gaan en jongeren uit Harkstede naar Lewenborg. Het gaat hierbij niet om grote aantallen. Meestal kennen de jongeren elkaar van school en zoeken elkaar daarom op.

Groepen

De groepen die in Noorddijk rondhangen zijn kleiner geworden dan in eerdere jaren het geval was. Er wordt daarbij ook overloep tussen Lewenborg en Beijum geconstateerd. Er is met andere woorden geen haat en nijd (meer) tussen de beide wijken. In Oosterhoogebrug verzamelen zich regelmatig zo'n tien tot 15 jongeren op een hangplek. In Beijum en Lewenborg zijn de aantallen logischerwijs aanzienlijk groter. Een aparte groep die zich in Beijum ophoudt zijn jongeren, doorgaans 18 jaar en ouder, van Antilliaanse afkomst. Dit zijn er ongeveer 50.

In Beijum zijn in ieder geval drie bij meerdere respondenten bekende hangplekken. De hanggroepen variëren in grootte van vier tot maximaal 15 personen. Ze zijn er nooit allemaal tegelijk, terwijl er ook vermenging van de groepen plaatsvindt. Het betreffen doorgaans autochtone jongeren. Antillianen vormen een groep op zich, meestal wat ouder qua leeftijd, die zich doorgaans rond hun woonhuizen verzamelen. Daarnaast wordt gesproken over een kleine groep jongeren in Beijum van Poolse afkomst. De groepen die op grond van de Beke-methodiek naar voren zijn gekomen, zijn destijds volgens sleutelinformanten min of meer geforceerd tot stand gekomen.¹ Zo bleek geen van de groepen daadwerkelijk crimineel te zijn, terwijl dit wel als zodanig naar buiten is gebracht.

In Lewenborg zijn meerdere kleine hanggroepen die nauwelijks voor overlast zorgen. Deze groepen bestaan uit minder dan tien personen. Lewenborg wordt als anoniemer gezien door enkele sleutelinformanten. Jongeren kunnen zich er makkelijker ophouden, zonder dat zij in het zicht zijn van omwonenden en/of jongerenwerkers. De jongeren die de jeugdsoos in Lewenborg bezoeken zijn doorgaans enigszins jonger dan de jongeren in Beijum die daar in de jeugdsoos komen.

Ontwikkeling

Meerdere respondenten spreken over een nieuwe generatie jongeren die momenteel in de jeugdsosens komt en op straat kan worden aangetroffen. Dit laatste gebeurt nog niet veelvuldig. Ze zijn over het algemeen nog te jong om zich langdurig op straat en/of in groepen op te houden. Tot zo'n anderhalf jaar geleden bevonden zich veel meer jongeren op straat. De indruk van de sleutelinformanten is dat de problematiek de afgelopen periode is afgenomen.

¹ Met behulp van de zogenoemde Beke-methodiek worden groepen jongeren ingedeeld in hinderlijke groepen, overlastgroepen en criminele groepen op basis van vragenlijsten die door wijkagenten worden ingevuld. Deze methodiek is enkele jaren geleden in alle politieregio's toegepast.

Anderhalf tot twee jaar geleden trokken twee groepen veel aandacht van de betrokkenen: een groep waarin zich leden van de Z-side van FC Groningen bevonden en een groep Antillianen. De eerste groep bestond voornamelijk uit autochtone jongeren van 18 jaar en ouder. De groep is uit elkaar gehaald: twee tot drie hoofdrolspelers in deze groep hebben meegedaan aan een project waardoor ze zich steeds meer afzijdig gingen houden van de groep. De overige groepsleden zijn rond deze periode ook steeds meer hun eigen weg gegaan. Ook in de groep Antillianen is ingegrepen, met name door het gespreid over de stad aanbieden van woonruimte. De huidige groep Antillianen die zich in Beijum bevindt veroorzaakt minder overlast. Wel is het zo dat een deel van hen zich volgens vrijwel alle respondenten bezig houdt met handel in harddrugs. Dit vindt voornamelijk in de binnenstad van Groningen plaats.

Middelengebruik

De sleutelinformanten is gevraagd naar hun visie op het middelengebruik door jongeren in Noorddijk. Hoewel het onderzoek zich in het bijzonder op Beijum en Lewenborg heeft gericht, is over Oosterhoogebrug duidelijk geworden dat de daar aanwezige jongeren vooral (veel) alcohol drinken en zich niet of nauwelijks met het gebruik van (soft)drugs bezig houden. In Beijum en Lewenborg voert het gebruik van softdrugs de boventoon. Vrijwel alle respondenten geven aan dat onder de jongeren waarop zij zicht hebben in Beijum en Lewenborg veelvuldig wordt geblowd. De schattingen van het deel dat softdrugs gebruikt lopen uiteen van 20 tot 80% van de jongeren waarmee zij contact hebben. Daarbij wordt aangegeven dat de jongeren in Beijum zich hiermee meer bezig houden dan de jongeren in Lewenborg. Eén respondent is van mening dat het softdrugsgebruik in Lewenborg vaker voorkomt. Hij noemt de ernst van de situatie in Lewenborg het grootst van alle wijken in de stad. Enkele andere respondenten die ook zicht hebben op andere wijken in de stad, geven aan dat er in Noorddijk meer wordt geblowd dan in de overige stadsdelen.

Wanneer het gemiddelde van de schattingen wordt genomen, dan zou ongeveer de helft van de jongeren waarop de sleutelinformanten zicht hebben blowen. Dit zijn ruim 250 jongeren. Een deel hiervan blowt voornamelijk in het weekend, een kleiner percentage rookt dagelijks meerdere joints. Zo kennen enkele sleutelinformanten jongeren die al voor schooltijd hun eerste joint roken. Over het precieze aantal jongeren dat dit doet kunnen ze echter geen uitspraak doen. Eén respondent noemt een aantal van tien tot 15 jongeren in Noorddijk die met een duidelijke verslavingsproblematiek kampen. Enkele sleutelinformanten geven aan dat wel opgepast moet worden voor de beeldvorming. Hiermee bedoelen zij dat al in een groep van 15 jongeren vier blowen, gauw geneigd wordt te denken dat de hele groep blowt. Dit is lang niet altijd het geval.

Vrijwel alle sleutelinformanten geven aan dat het blowen door de jongeren zelf niet als problematisch wordt gezien. Blowen hoort erbij. Zo zeggen jongeren op de vraag of ze wel eens drugs gebruiken 'nee', maar als vervolgens gevraagd wordt of ze wel eens blowen wordt geantwoord met 'ja natuurlijk'. De nieuwe generatie jongeren in de leeftijd van 12 tot 17 jaar die in de jeugdsosens komt, weet volgens enkele sleutelinformanten veel over het gebruik van alcohol en drugs. Ze praten er onderling over, hebben het over de effecten van het gebruik. In hoeverre ze zelf daadwerkelijk gebruiken is vaak niet duidelijk bij de sleutelinformanten. Wel is volgens hen duidelijk dat de jongere generatie het stoer vindt om drugs of alcohol te gebruiken, het er over te hebben en het idee hebben dat ze er pas bij horen wanneer ze zelf hebben gebruikt.

Overige middelen

Wat betreft het alcoholgebruik door jongeren in Noorddijk wordt opgemerkt dat dit zeker voorkomt, maar in mindere mate dan het softdrugsgebruik. Verschillende sleutelinformanten hebben gehoord dat met name op feestjes veel wordt gedronken, waarbij ook

drankjes met een hoog alcoholpercentage (tot 50%, Goldstrike) worden genuttigd. Jongeren in Beijum zouden daarbij vaker alcohol drinken dan jongeren in Lewenborg. Het gebruik van harddrugs komt sporadisch voor. Er wordt wel eens geëxperimenteerd, voornamelijk met GHB en cocaïne. Respondenten die ook zicht hebben op andere dorpen en wijken rond de stad, geven aan dat het GHB gebruik in enkele dorpen vaker voorkomt dan in Noorddijk. Hierbij worden Harkstede, Hoogkerk en Ten Boer bij naam genoemd. Met name heroïne gebruik wordt volgens de geïnterviewden door vrijwel alle jongeren afgekeurd. Heroïne is voor ‘junks’ en ‘losers’.

Verkrijgbaarheid middelen

Veruit de belangrijkste bron waar de jongeren hun softdrugs verkrijgen is de zogenoemde wietkoerier, bezorgdienst voor softdrugs. In Beijum zijn in ieder geval drie wietkoeriers actief, waarvan twee in dezelfde straat zijn gevestigd. In Lewenborg zijn bij sleutelinformanten in ieder geval vier woningen bekend van waaruit in softdrugs wordt gehandeld. Een koeriersdienst in Lewenborg wordt door de koeriers in Beijum niet getolereerd, aldus enkele geïnterviewden.² De koeriersdiensten uit Beijum bezorgen ook in Lewenborg. Voor grotere hoeveelheden zijn ze ook bereid om naar andere wijken in de stad te rijden. De wietkoeriers kunnen in hun bestaan voorzien, omdat er geen coffeeshops in de buurt zijn, terwijl ze ook aan minderjarigen leveren. Zij worden niet zoals bij de coffeeshops het geval is, gecontroleerd op het naleven van leeftijdsgrenzen en maximale verkoophoeveelheden. Volgens meerdere sleutelinformanten is de grootste groep afnemers van de koeriers in de leeftijd van 14 tot 20 jaar. Volwassenen in Noorddijk kiezen er, in tegenstelling tot de jongeren, wel voor om naar de coffeeshops in het centrum te gaan.

Enkele sleutelinformanten geven aan dat de wietkoeriers ook minderjarige jongens inzetten om de softdrugs te bezorgen. Zij lopen minder kans op een strafrechtelijke vervolging wanneer ze door de politie worden aangehouden. Bij de koeriers kunnen ‘vijfjes’ (halve gram), ‘tientjes’ (een gram) en ‘vijf tientjes’ (vijf gram) worden besteld. De afgelopen tijd zijn de koeriers volgens enkele sleutelinformanten voorzichtiger geworden. Voorheen werd elke losse bestelling direct bezorgd. Tegenwoordig worden eerst meerdere bestellingen verzameld, voordat de koerier daadwerkelijk op pad gaat. Daarbij geven de koeriers er steeds meer de voorkeur aan om op een huisadres te bezorgen of op een plek in de openbare ruimte waar omwonenden er geen zicht op hebben.

Hoewel het gebruik van harddrugs door jongeren in Noorddijk nauwelijks voorkomt, zijn er zowel in Lewenborg als in Beijum enkele woningen waar in harddrugs wordt gehandeld. Daarnaast zijn er ongeveer zes of zeven jongens woonachtig in Noorddijk, waarvan bij meerdere sleutelinformanten bekend is dat zij handelen in harddrugs. Deze handel vindt plaats in de binnenstad van Groningen. In Noorddijk worden daarnaast veelvuldig woningen aangetroffen waar zich wietkwekerijen bevinden. In 2010 zijn 262 wietkwekerijen opgerold in Groningen, waarvan zich 94 in de stad bevonden en 20 tot 30 in Noorddijk. In Beijum en Lewenborg komen ongeveer evenveel thuishkwekers voor. In Noorddijk bevinden zich veel grote huizen, terwijl het zich onder de bewoners rond spreekt dat er veel geld met een thuishkwekerij zou zijn te verdienen. Growshops zouden hiervoor alle benodigdheden leveren, komen de benodigde apparatuur installeren en zouden de opbrengst ook weer afnemen. Hoewel het oprollen van deze thuishkwekerijen vaak voorkomt en dit tot grote (financiële) gevolgen kan leiden, bestaat de indruk bij sleutelinformanten dat dit nog geen afdoende afschrikkende werking heeft.

² Zo is de brommer van een jongen in Lewenborg in brand gestoken, nadat hij was begonnen met het bezorgen van softdrugs.

Overlast

De jongerenproblematiek in Noorddijk wordt door enkele sleutelinformanten gerelativeerd. Gezien het hoge aantal jongeren in dit stadsdeel en in vergelijking met andere wijken en dorpen in en rond Groningen, zijn zij van mening dat de jongeren in Noorddijk niet voor veel (meer) problemen zorgen. Daarnaast zijn klachten over jongeren vaak afkomstig van dezelfde bewoners, in totaal vaak niet meer dan een handvol verschillende personen. De grootte van de groep is daarbij bepalend voor de mate van overlast die ze veroorzaken. Verder gaan er regelmatig verhalen over de jongeren rond, waarvoor geen harde bewijzen beschikbaar zijn. Het gaat hierbij om middelengebruik door jongeren, maar ook over hun gedragingen. Het is volgens meerdere respondenten niet zo dat overlast rechtstreeks gekoppeld kan worden aan het gebruik van softdrugs of alcohol.

De overlast die wordt veroorzaakt bestaat meestal uit lawaai, het achterlaten van rommel/afval en/of vernielingen. Eén van de groepen die tot anderhalf jaar geleden in Beijum voor veel overlast zorgde, deed dit onder invloed van alcohol. Bij deze groep waren de overlast en het alcoholgebruik onlosmakelijk met elkaar verbonden. Criminele overlast komt volgens geïnterviewden nauwelijks voor; er zijn in ieder geval geen criminele groepen. Wel komt het voor dat individuele jongeren zich soms schuldig maken aan criminele activiteiten.

Ook de wietkoeriers, ofwel de huizen van waaruit de softdrugs verspreid worden, zorgen wel voor enige overlast. Volgens een sleutelinformant durven de burens hierover echter niet te klagen. Het gaat hierbij vooral over heen en weer rijdende scooters.

Ernst situatie

De sleutelinformanten is ook gevraagd in hoeverre zij zich zorgen maken over het middelengebruik door jongeren in Noorddijk. Hier wordt verschillend over gedacht. Over het algemeen zijn de respondenten van mening dat de reputatie van Lewenborg in dit opzicht beter is dan dat van Beijum. In Beijum is daarbij een onderverdeling te maken in het oostelijke en het westelijke deel. Dit valt samen met de grens van koop- en huurwoningen. De jongeren die in de jeugdsosens komen, worden aangesproken op hun softdrugsgebruik door medewerkers van het jeugd- en jongerenwerk. Daar waar nodig worden jongeren doorverwezen naar de verslavingszorg, maar dit komt volgens de sleutelinformanten nauwelijks voor. De verslavingszorg wordt in dit opzicht meer preventief ingezet: er wordt groepsgewijs voorlichting gegeven of met individuele jongeren wordt een gesprek gevoerd over hun leefsituatie en bijbehorend middelengebruik. Minder zicht is er op de wat oudere jongeren die buiten rondhangen. Dit geldt met name voor groepen Surinaamse en Antilliaanse jongeren, in het bijzonder in Lewenborg. Met deze groepen is moeilijk contact te leggen volgens sleutelinformanten, terwijl ze vaak hebben gezien dat deze jongeren de ene joint na de andere roken.

Meerdere sleutelinformanten geven wel aan zich zorgen te maken over het feit dat jongeren op steeds jongere leeftijd beginnen met blowen. Zo worden 14 en 15 jarigen aangetroffen die wel eens een joint roken. Daarbij wordt het vooral als ernstig gezien dat de jongeren zich zelf niet bewust lijken te zijn van de mogelijke gevolgen van het softdrugsgebruik. De jongeren lijken het gebruik van softdrugs normaal te vinden en het niet als een drugs te zien, terwijl het THC gehalte van softdrugs tegenwoordig erg hoog is en daarmee volgens de respondenten vergelijkbaar wordt met harddrugs. Ook zorgelijk wordt genoemd dat sommige ouders er geen probleem van lijken te maken dat hun kinderen blowen. Enkele sleutelinformanten geven aan dat sommige ouders het juist goed vinden dat hun kinderen blowen omdat ze er rustig van worden.

Jongeren die met meerdere problemen kampen (school, thuissituatie, financiën) gebruiken vaak veelvuldig softdrugs. De sleutelinformanten die dit aangeven, zeggen dat het softdrugs gebruik een negatieve invloed heeft op het mogelijk verbeteren van de leefsituatie van deze jongeren. Het blowen maakt ze inactief en ongemotiveerd. Vooral na hun leerplichtige leeftijd komt deze jongeren vaak weinig uit handen. In hoeverre het blowen de oorzaak is voor slechte schoolprestaties bij de jongere generatie, is voor de informanten niet goed aan te geven. Ze gaan hierbij uit van bevindingen uit wetenschappelijk onderzoek dat blowen een negatieve invloed heeft op de schoolprestaties. Ze geven daarbij ook aan dat de inwoners van Noorddijk over het algemeen een lage sociaal economische status hebben en dat het gebruik van middelen hier vaker voorkomt dan in gezinnen met een hogere sociaal economische status.

Aanpak

Ten slotte is met de sleutelinformanten besproken in hoeverre er maatregelen getroffen worden en/of nodig zijn om het middelengebruik onder jongeren in Noorddijk te reguleren. Daarbij wordt aangegeven dat de jeugdsoos in Beijum het blowen rond de soos heeft verboden. Op het terrein is binnen de hekken een blowverbod ingesteld. Binnen de sosen is het blowen en drinken van alcohol overigens sowieso verboden. Daarnaast is in Beijum een campagne tegen alcoholgebruik gevoerd ('Bist wel wies?'), opgezet en uitgevoerd door het jeugd- en jongerenwerk. Verder wordt elk jaar in de hele stad de week van Liefde en Genot gehouden, waarbij ook voorlichting over middelengebruik plaatsvindt.

Het stopzetten van het zogenoemde 12+ netwerk wordt door enkele sleutelinformanten als gemis ervaren. In dit overleg kwamen allerlei betrokkenen bij de jeugd bijeen om jongeren waarmee problemen werden gesignaleerd te bespreken. Wel is er een Paraat-overleg in Noorddijk. Tweewekelijks worden hierin door medewerkers van het jeugd- en jongerenwerk en de jeugdhulpverlening jongeren besproken die problemen hebben en/of voor overlast zorgen. Deze jongeren, doorgaans staan er zo'n 40 op de te bespreken lijst, komen in het overleg terug totdat ze zijn doorverwezen naar de hulpverlening of totdat ze geen overlast meer bezorgen.

Verder wordt door meerdere respondenten aangegeven dat het goed zou zijn om zo vroeg mogelijk, bij voorkeur in groep 7 en 8 van het basisonderwijs, te beginnen met voorlichting over middelengebruik. Ook wordt opgemerkt dat instellingen standaard in hun intake moeten gaan vragen of de jongere in kwestie middelen gebruikt. Tot nog toe is dit niet het geval, waardoor deze (belangrijke) informatie ontbreekt. Ten slotte geeft één respondent aan dat de verslavingszorg alleen een individueel, doorgaans ambulante, aanbod heeft voor jongeren. Deze respondent is van mening dat het goed zou zijn wanneer er een groepsaanbod voor jongeren zou kunnen worden gerealiseerd, dat ter plekke (in Noorddijk zelf) kan worden aangeboden. Hierdoor wordt het bereik van de verslavingszorg vergroot en de drempel voor jongeren verlaagd.

3.3 Resumé

Wetenschappelijk onderzoek laat onder andere zien dat het gebruik van softdrugs niet zonder risico's is. Er zijn zowel risico's op korte termijn (verdooving, bewustzijnsverandering, diverse lichamelijke effecten) als op lange termijn (verslaving, longproblemen, versterking psychische klachten). Het gebruik van cannabis heeft invloed op schooluitval. Daarnaast vertonen scholieren die cannabis gebruiken vaker agressief en delinquent gedrag dan leeftijdsgenoten die niet blowen. Bovendien wordt door op jonge leeftijd te beginnen met gebruik (ook van alcohol en andere drugs), de kans vergroot op

verslaving op latere leeftijd. Er zijn aanwijzingen dat het gebruik van drugs een verstoring effect heeft op de ontwikkeling van de hersenen. Bij alcoholgebruik is dit effect vastgesteld: alcohol verstoort het groeiproces van de hersenen, die zich tot het 24^e levensjaar ontwikkelen.

Uit gesprekken met sleutelinformanten in Noorddijk blijkt dat de jongeren waar zij zicht op hebben, zo'n 500 in totaal, over het algemeen niet bewust zijn van de risico's van middelengebruik. Blowen wordt door de jongeren niet als iets bijzonders gezien, laat staan als een risico of een probleem. De inschattingen van de verschillende sleutelinformanten leiden tot een aantal van zo'n 250 jongeren in Noorddijk die wel eens blowen. De aantallen jongeren die dagelijks en/of problematisch blowen zijn volgens hen aanzienlijk kleiner. Over het aantal durven zij echter geen uitspraak te doen. Eén sleutelinformant geeft aan zo'n tien tot 15 jongeren te kennen die problematisch blowen. De jongeren blowen vooral op hangplekken, maar ook thuis of op feestjes. Er zijn diverse plekken in Noorddijk waar jongeren elkaar treffen. De softdrugs worden vooral verkregen via de aanwezige wietkoeriers. Deze leveren in Noorddijk aan huis of in de openbare ruimte, ook aan minderjarige klanten.

Het softdrugsgebruik door jongeren in Noorddijk staat niet in direct verband met mogelijke overlast die door jongeren wordt veroorzaakt. De klachten van omwonenden betreffen doorgaans lawaai, het achterlaten van rommel en/of vernielingen. De mate waarin de sleutelinformanten zich zorgen maken over het middelengebruik door jongeren in Noorddijk verschilt. Enerzijds wordt opgemerkt dat de situatie in Noorddijk niet afwijkt van de situatie in andere wijken in de stad, anderzijds wordt Lewenborg de wijk met de grootste problematiek op dit gebied genoemd. Zorgelijke aspecten die door betrokkenen naar voren worden gebracht zijn de steeds jongere leeftijd waarop wordt begonnen met blowen, de onwetendheid onder jongeren over de gevolgen van softdrugsgebruik en het hoge TCH gehalte in softdrugs, waardoor deze volgens hen soms vergelijkbaar zijn met harddrugs.

4. ERVARINGEN JONGEREN

In dit hoofdstuk worden de ervaringen van de 28 geïnterviewde jongeren in Noorddijk weergegeven. Allereerst wordt kort ingegaan op de ervaringen van de onderzoekers tijdens het veldwerk. Vervolgens komen enkele achtergrondgegevens van de 28 respondenten aan bod. Paragraaf 4.3 behandelt het middelengebruik. Naast het gebruik zelf, wordt ook ingegaan op de locaties waar jongeren alcohol en drugs gebruiken.¹ Tevens is de jongeren gevraagd naar hun beleving van overlast voor omwonenden bij het gebruik van middelen in de openbare ruimte. De vierde paragraaf gaat in op de verkrijgbaarheid van alcohol en drugs in Noorddijk, terwijl eveneens de handel in drugs van de respondenten aan bod komt. In de laatste paragraaf worden eventuele contacten met de hulpverlening besproken. Op enkele plekken in de tekst worden ter illustratie citaten gepresenteerd.

4.1 Bevindingen veldwerk

In Noorddijk zijn diverse hangplekken bezocht waar jongeren samenkomen, zoals: winkelcentra; voetbalkooien; schoolpleinen; parken; recreatiegebieden; cafetaria's; LeRoy gebieden²; en overige locaties in de openbare ruimte. Daarnaast zijn jongerencentra verschillende malen bezocht, waaronder het Schip en het Trefpunt. Op deze verschillende locaties zijn potentiële respondenten geworven, soms via het jeugd- en jongerenwerk. Eén van de inclusiecriteria voor de respondenten is het frequent gebruik van genotmiddelen.³ Jongeren die ooit één of twee keer genotmiddelen hebben gebruikt zijn niet uitvoerig geïnterviewd, maar dit is wel genoteerd. In totaal zijn 91 jongeren tussen de 12 en 23 jaar tijdens het veldwerk aangesproken.⁴ Tabel 4.1 laat het ooit-gebruik van genotmiddelen zien van alle jongeren die tijdens het veldwerk zijn aangesproken. In de tabel is een onderscheid gemaakt naar soort genotmiddel (alcohol, softdrugs en harddrugs), buurt (Beijum, Lewenborg en Oosterhoogebrug) en leeftijdscategorie (jonge respondenten van 12 t/m 17 jaar; en jongvolwassenen van 18 t/m 23 jaar). Bijna alle jongeren die wij hebben aangesproken hebben wel eens alcohol gedronken, terwijl meer dan de helft van hen ook wel eens heeft geblowd. Slechts enkele jongeren hebben ooit wel eens harddrugs gebruikt.

¹ Waar in dit hoofdstuk de kwalificatie 'veel respondenten' wordt gebruikt, wordt bedoeld op meer dan de helft van de betreffende respondenten, terwijl 'het merendeel' duidt op drie kwart of meer van de respondenten. 'Enkele respondenten' duidt op minder dan een vijfde van de betreffende respondenten. 'Meerdere respondenten' betreft een kwalificatie tussen deze uitersten in.

² LeRoy gebieden zijn publieke groenvoorzieningen in Lewenborg die in de jaren zeventig van de vorige eeuw zijn aangelegd door de gemeente.

³ Andere inclusiecriteria zijn leeftijd (12 tot en met 23 jaar) en woonwijk (Noorddijk).

⁴ Daarnaast is tijdens het veldwerk nog kort gesproken met enkele volwassenen (tussen de 24 en 30 jaar) die rondhingen op straat.

Tabel 4.1 (Ooit)gebruik genotmiddelen van aangesproken jongeren tijdens veldwerk (N=91)

Wijk vs leeftijdscategorie	Alcohol		Softdrugs		Harddrugs		Totaal aantal jongeren aangesproken
	wel	niet	wel	niet	wel	Niet	
Beijum 12-17 jaar	18	10	14	14	0	28	28
Beijum 18-23 jaar	9	0	8	1	2	7	9
Lewenborg 12-17 jaar	26	2	17	11	2	26	28
Lewenborg 18-23 jaar	11	0	9	2	2	9	11
Oosterhoogebrug 12-17 jaar	1	0	0	1	0	1	1
Oosterhoogebrug 18-23 jaar	14	0	3	11	0	14	14
Totaal	79	12	51	40	6	85	91

Uit het veldwerk blijkt dat middelengebruik een onderwerp is waar jongeren redelijk openlijk over praten. Veel jongeren hebben wel eens geëxperimenteerd met alcohol of softdrugs, terwijl meerdere jongeren met enige regelmaat gebruiken. Ook jonge kinderen die niet gebruiken vinden het een interessant onderwerp. Het is statusverhogend om te vertellen wat je allemaal weet over alcohol en drugs. Tijdens het veldwerk zijn meer jongeren aangesproken die jonger zijn dan 18 jaar, omdat zij ook meer op straat rondhangen. Niet al deze jongeren gebruiken ook genotmiddelen. Van de jongvolwassenen die op straat zijn aangesproken, gebruiken bijna allen met regelmaat alcohol of (soft)drugs. Daarnaast is tijdens het veldwerk nog kort gesproken met enkele volwassenen (tussen de 24 en 30 jaar) die rondhingen op straat. Deze volwassenen behoren niet tot de doelgroep van dit onderzoek. De gesprekken met hen zijn derhalve niet verwerkt in dit rapport. Sommige respondenten zijn meerdere keren gesproken om op deze wijze meer vertrouwen te verkrijgen. Zo is ook meerdere keren gesproken met jongeren die handelen in softdrugs (onder andere de wietkoeriers).

Niet alle jongeren die ooit genotmiddelen hebben gebruikt, doen dit momenteel nog steeds. Met de actuele (frequente) gebruikers is een meer uitvoerig gesprek gevoerd.⁵ Van de 91 jongeren die zijn aangesproken tijdens het veldwerk is uiteindelijk met 28 jongeren een uitvoerig gesprek gevoerd. In de volgende paragrafen wordt ingegaan op de resultaten van de gesprekken met deze 28 jongeren.

4.2 Achtergrondkenmerken

Onder de respondenten zijn 24 jongens en vier meiden. De geïnterviewden zijn afkomstig uit Beijum (12), Lewenborg (12) en Oosterhoogebrug (4). Hiervan wonen twee jongeren tijdens de onderzoeksperiode niet meer in Noorddijk, maar komen hier nog wel regelmatig om vrienden op te zoeken en op straat rond te hangen. De leeftijd van de jongeren varieert van 14 jaar tot en met 23 jaar, waaronder 11 minderjarigen.

⁵ Er hebben gesprekken plaatsgevonden met actuele gebruikers. Er is niet uitvoerig gesproken met jongeren die af toe een kleine hoeveelheid alcohol drinken. Jongeren die met meer regelmaat alcohol (in grote hoeveelheden) drinken zijn wel aan het woord gelaten. Jongeren die ooit één of twee keer hebben gebloed zijn niet uitvoerig geïnterviewd, terwijl jongeren die vaker blowen wel zijn geënquêteerd. Daarnaast is gesproken met jongeren die wel eens harddrugs hebben gebruikt.

Onder de respondenten bevinden zich 18 jongeren van Nederlandse afkomst, terwijl tien jongeren een andere etniciteit dan de Nederlandse hebben.⁶ Het betreft jongeren wiens ouders zijn geboren of die zelf zijn geboren in/op: de Nederlandse Antillen (4), Suriname (2), Indonesië (2) en Oost Europa (2).

4.3 Alcohol- en drugsgebruik

In deze paragraaf wordt ingegaan op mate van gebruik, waarbij onderscheid wordt gemaakt in alcohol, softdrugs en harddrugs. Vervolgens worden de locaties besproken waar jongeren alcohol en drugs gebruiken.

Mate van gebruik

Uit de gesprekken met de jongeren blijkt dat softdrugs het meest gebruikte middel is. Ook sleutelinformanten zeggen dat softdrugs in Beijum en Lewenborg de boventoon voert. Uit onze observaties tijdens het veldwerk blijkt eveneens dat in Noorddijk veel wordt geblowd door jongeren. Harddrugs worden slechts door enkele van hen af en toe gebruikt. Daarnaast hebben bijna alle jongeren wel eens alcohol gedronken.

Alcohol

Alcohol wordt door veel jongeren in Noorddijk wel eens gedronken, maar is niet het meest populaire middel. Veel jongeren onder de 16 jaar zeggen op feestjes bij vrienden alcohol te drinken. Veel jongeren die we op straat aantreffen drinken af en toe alcohol en niet in grote hoeveelheden. Middelengebruik hangt ook samen met de groepscultuur. In bepaalde groepen komt het gebruik van alcohol meer voor dan in andere groepen. In Noorddijk zijn er meerdere groepen die in de openbare ruimte onder meer alcohol drinken. Er wordt zowel bier als sterke drank gedronken. Eén van deze jongerengroepen hangt rond in Oosterhoogebrug rondom de Albert Heijn. De jongeren in deze groep drinken veel alcohol, terwijl soft- en harddrugsgebruik nauwelijks voorkomt. De groep bestaat uit 20 tot 25 personen in de leeftijdscategorie 18 tot 21 jaar, die per persoon tussen de 150 en 300 euro per maand besteden aan alcohol. Alcoholgebruik komt op verschillende dagen in de week voor, maar voltrekt zich voornamelijk op de avonden aan het einde van de week (donderdag, vrijdag en zaterdag) en in vakanties.

Softdrugs

In Beijum en Lewenborg is softdrugs volgens de geïnterviewde jongeren het meest populaire middel onder de jeugd. Ook uit onze observaties tijdens het veldwerk blijkt dat in Beijum en Lewenborg veel wordt geblowd door jongeren.

- Jonge respondenten

Veel jonge respondenten (tussen de 12 en 17 jaar) zeggen een paar keer per week te blowen, terwijl meerdere jonge gebruikers dagelijks blowen. De jongeren die af en toe blowen besteden niet veel geld aan hasj of wiet. Ze krijgen softdrugs van vrienden of ze blowen met vrienden mee. De jonge respondenten die dagelijks blowen zeggen gemiddeld tussen de 30 en 60 euro per maand te besteden aan softdrugs. Het is voor hen moeilijk om te schatten hoeveel gram cannabis ze consumeren. Per dag roken ze gemiddeld één joint, maar in de vakantie gebruiken ze meer.

⁶ Hierbij is gebruik gemaakt van de definitie die sinds 1999 wordt gehanteerd bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De etniciteit van een persoon wordt bepaald door het geboorteland van de persoon of, als de persoon in Nederland is geboren, door het geboorteland van de moeder of de vader. Het CBS rekent personen tot de allochtonen als ten minste één ouder in het buitenland is geboren.

Softdrugsgebruik onder jongeren is een sociaal fenomeen. Blowen gebeurt vaak in groepsverband, maar de dagelijkse blowers gebruiken ook softdrugs als ze alleen zijn. De ouders van veel minderjarige jongeren weten dat hun kinderen wel eens blowen, maar ze weten niet hoe vaak ze blowen volgens de respondenten. Onder de minderjarige jongeren die dagelijks blowen zitten ook meerdere jongeren die uit een gezin komen waar verscheidene problemen spelen. In gesprekken met hen zijn onder meer de volgende problemen naar voren gekomen: gescheiden ouders; verslavingsproblematiek van (één van de) ouders of van andere familieleden; en crimineel gedrag van familieleden (waaronder wietteelt).

- Jongvolwassenen

Veel jongvolwassenen (18 t/m 23 jaar) waarmee is gesproken, blowen dagelijks. Enkele respondenten zeggen af en toe te blowen. Dit is vaak in de weekenden. Gemiddeld besteden de weekend-gebruikers 30 tot 40 euro per maand aan softdrugs, terwijl de dagelijkse blowers gemiddeld 100 euro per maand besteden. Meestal blowen de gebruikers met vrienden, familieleden of een partner. De dagelijkse gebruikers blowen ook als ze alleen zijn. Ouders van jongvolwassenen weten bijna allemaal dat hun kinderen blowen.

Omvang

Om een beeld te krijgen van de omvang van het gebruik van softdrugs in Noorddijk is de respondenten gevraagd naar het aantal mensen in hun wijk dat ze kennen die softdrugs gebruiken. Bijna alle jongeren met wie is gesproken kennen wel leeftijdsgenoten die softdrugs gebruiken. In Oosterhoogebrug kennen de respondenten gemiddeld twee jongeren die blowen, terwijl deze aantallen in Beijum en Lewenborg vele malen hoger liggen.

Jonge respondenten

De jonge respondenten (tussen de 12 en 17 jaar oud) in Lewenborg kennen gemiddeld tussen de 30 en 40 personen die softdrugs gebruiken. In Lewenborg lijken de jonge respondenten vaak naar dezelfde jongeren in een aantal hanggroepen te verwijzen, terwijl daarnaast lijkt te worden verwezen naar jongeren die niet tot een vaste groep behoren. Op basis van schattingen van jongeren in combinatie met onze observaties tijdens het veldwerk kan een schatting worden gemaakt van 100 tot 140 minderjarige jongeren in Lewenborg die softdrugs gebruiken.

Jonge respondenten in Beijum vinden het lastig om aantallen van blowende jongeren te noemen. In Beijum zijn de hangjongeren verspreid over meerdere locaties in de wijk, waardoor het lastig is om een schatting van het aantal jonge blowers te geven. Veel jonge respondenten geven aan dat bijna iedereen die zij kennen in Beijum softdrugs gebruikt. Enkele respondenten durven wel een schatting in percentages te geven. Gemiddeld blowt 80% tot 90% van de jongeren die ze kennen in hun wijk. Op basis van de schattingen van geënquêteerde jongeren in combinatie met onze observaties tijdens het veldwerk kan een schatting worden gemaakt van ongeveer 250 blowende minderjarige jongeren die woonachtig zijn in Beijum.

In totaal zijn er in Beijum en Lewenborg tussen de 350 tot 390 minderjarige jongeren die softdrugs gebruiken, waarvan ongeveer 50 jongeren elke dag blowen.

Jongvolwassenen

De jongvolwassenen (tussen de 18 en 23 jaar oud) in zowel Beijum als Lewenborg vinden het nog moeilijker om schattingen te geven. De respondenten lijken niet te verwijzen naar jongeren die in groepen op straat rondhangen, omdat hun leeftijdsgenoten dat niet altijd meer doen. Ze vinden het lastig om van hun eigen sociale omgeving in te schatten hoeveel jongeren softdrugs gebruiken. Het merendeel van de respondenten durft wel een schatting

in percentages te geven. Gemiddeld blowt 80% tot 90% van de jongeren die ze kennen in hun wijk. Daarnaast zijn er nog enkele respondenten die nauwelijks omgaan met jongeren in hun eigen wijk. Zij kennen gemiddeld drie tot vijf blowende jongeren in Beijum en Lewenborg, terwijl zij in andere wijken meer jongeren kennen die blowen. Doordat jongvolwassenen minder vaak op straat rondhangen is het niet mogelijk om op basis van het veldwerk een schatting te geven van de totale populatie blowende jongvolwassenen in Beijum en Lewenborg.

Citaat:

“Ik niet kan schatten hoeveel jongeren hasj of wiet gebruiken in deze wijk. Al mijn vrienden blowen in ieder geval. Blowen is heel normaal in Beijum. Van jong tot oud gebruikt iedereen wiet zonder dat er iets met deze mensen aan de hand is. Blowen komt in alle steden voor, maar in Beijum is het volgens mij wel meer dan ergens anders.”

Harddrugs

Harddrugs worden slechts door enkele jongeren af en toe gebruikt. In totaal hebben we zes jongeren gesproken die ooit harddrugs hebben gebruikt, waarvan drie ook actueel harddrugs gebruiken. Het gaat hierbij om stimulerende drugs, zoals amfetamine (door de jongeren pep of speed genoemd), XTC en cocaïne. De middelen worden gebruikt op feesten en in het uitgaansleven. Gemiddeld doen ze dit één keer per maand. Eén van de respondenten zegt af en toe basecoke⁷ te gebruiken, maar is hier onlangs mee gestopt. De actuele gebruikers zijn allen ouder dan 20 jaar. Hun ouders zijn niet op de hoogte van het harddrugsgebruik. Gemiddeld besteden ze niet veel geld aan harddrugs, omdat ze het niet vaak doen. Als ze het kopen dan gebeurt dat vaak met meerdere personen en worden de drugs verdeeld. Per XTC-pil wordt gemiddeld vijf euro betaald, terwijl een gram speed (10 tot 15 euro) of cocaïne (50 euro) duurder zijn.

De respondenten is ook gevraagd naar het aantal mensen dat ze kennen die harddrugs gebruiken. Jonge respondenten (tussen de 12 en 17 jaar) kennen geen personen die harddrugs gebruiken, met uitzondering van de jonge respondenten die zelf wel eens harddrugs hebben gebruikt. Zij kennen gemiddeld twee leeftijdsgenoten die dit ook wel eens hebben gedaan. Jongvolwassenen in Oosterhoogebrug kennen geen jongeren die harddrugs gebruiken, terwijl hun leeftijdsgenoten in Beijum en Lewenborg gemiddeld twee jongeren kennen die harddrugs gebruiken. Bij respondenten die zelf wel eens harddrugs gebruiken ligt dit aantal iets hoger. Gemiddeld kennen zij vier harddrugsgebruikende jongeren.

Combigebruik

Mede uit onze observaties tijdens het veldwerk blijkt dat het gecombineerd gebruik van alcohol en softdrugs onder jongeren niet veel voorkomt. Enkele jongeren drinken tijdens het blowen wel één of twee biertjes, maar ze drinken met mate. Middelengebruik hangt ook sterk samen met de groeps cultuur. Bepaalde groepen beperken zich met name tot softdrugsgebruik, terwijl overmatig alcoholgebruik hier niet statusverhogend lijkt te zijn. Bovendien zeggen meerdere jongeren door het blowen minder zin te hebben om veel alcohol te drinken. Op avonden dat er geblowd wordt, wordt er niet of nauwelijks alcohol gedronken en vice versa. Enkele respondenten zeggen wel eens te zijn overvallen door

⁷ Basecoke (gekookte coke) is een rookbare vorm van cocaïne. De verslavingskans en risico's zijn echter vele malen groter dan bij snuifcocaïne.

misselijkheid na het gebruik van wiet in combinatie met alcohol, hetgeen voor hen een les was om hiermee op te passen.

Harddrugs worden ook in combinatie met alcohol gebruikt. De respondenten die wel eens harddrugs gebruiken doen dit vrijwel allemaal tijdens feesten of in het uitgaansleven. Hierbij wordt ook alcohol gedronken. Het vermoeide gevoel dat je van alcohol kunt krijgen, wordt tegengegaan door het gebruik van speed of cocaïne. Deze respondenten zeggen geen negatieve ervaringen te hebben met combigebruik.

Plaats van gebruik

Alcohol en drugs worden op verschillende locaties gebruikt. Dit is zowel binnenshuis als op locaties in de openbare ruimte. De locatie van gebruik hangt af van leeftijd en soort genotmiddel.

Alcohol

Alcohol wordt door jongeren op verschillende locaties gedronken, onder meer: op feestjes; bij vrienden; in cafés; en op hangplekken. Door kinderen die jonger zijn dan 16 jaar wordt vooral alcohol gedronken op feestjes bij vrienden thuis en op feestdagen⁸, terwijl enkele minderjarigen ook alcohol drinken op hangplekken in de openbare ruimte. Met een vriendengroep wordt dan alcohol gekocht in de supermarkt, dat vervolgens wordt gedeeld met de rest van de groep op een pleintje of in het park. Jongvolwassenen (18 tot en met 23 jaar) die alcohol drinken doen dit vooral in cafés in het centrum. Enkele respondenten drinken ook alcohol in de openbare ruimte, zoals een groep jongeren bij het winkelcentrum in Beijum en de groep jongeren rondom de Albert Heijn in Oosterhoogebrug. Met name in de zomermaanden drinken de jongens alcohol in de openbare ruimte, terwijl ze in de winter vaker bij vrienden thuis zitten te drinken.

Softdrugs

Vrijwel alle jonge respondenten (12 tot en met 17 jaar) die blowen doen dit in de openbare ruimte. Ze blowen in de buurt van winkelcentra, in de buurt van jongerencentra, op pleintjes, in parkjes, bij de skatebaan en op andere locaties in de openbare ruimte. In de jongerencentra mag geen alcohol of softdrugs worden gebruikt. Blowen gebeurt wel in de directe omgeving van jongerencentra. Het merendeel van de jongeren blowt op locaties die vanaf de openbare weg niet direct zichtbaar zijn. Enkele jonge respondenten gebruiken ook wel eens softdrugs bij vrienden, terwijl zij vrijwel nooit in hun eigen huis blowen. Daarnaast zijn er enkele jongeren die overal blowen. Zij doen dit ook op locaties waar omwonenden en voorbijgangers hen kunnen zien. Het maakt hen niet uit wat andere mensen hiervan vinden. Dit lijkt in Beijum meer voor te komen dan in Lewenborg.

Veel jongvolwassenen (18 tot en met 23 jaar) die blowen (met name de dagelijkse gebruikers) doen dit thuis, bij vrienden of in de coffeeshop. Zij geven vaak aan dat ze vroeger wel regelmatig op straat softdrugs gebruikten, maar dat dit de laatste tijd minder vaak voorkomt. Meerdere respondenten zeggen nog steeds vaak in de openbare ruimte te blowen. Dit betreft vooral jongvolwassenen die jonger zijn dan 20 jaar.

Harddrugs

Harddrugs worden volgens enkele jongvolwassenen vooral tijdens het uitgaan gebruikt. Na het drinken van alcohol wordt cocaïne gesnoven om weer helder te worden. Er is niet gesproken met respondenten die harddrugs in de openbare ruimte gebruiken, hetgeen volgens meerdere respondenten ook niet gebeurt.

⁸ Enkele jongeren zeggen alcohol te hebben gedronken tijdens: oud en nieuw, Koninginnedag en/of bevrijdingsdag.

Overlast

Van de groepen die in de openbare ruimte alcohol of softdrugs gebruiken is gevraagd of zij denken dat omwonenden overlast van hen ervaren.

Softdrugs

Meerdere jongeren die in het openbaar softdrugs gebruiken, proberen dit vaak uit het zicht van omstanders te doen. Zij kunnen zich niet voorstellen dat omwonenden overlast van hen ervaren. Het komt volgens de respondenten wel voor dat er rotzooi op deze plekken wordt achtergelaten. Ze worden hier ook wel eens op aangesproken door buurtbewoners. Ook uit onze observaties tijdens het veldwerk blijkt dat er regelmatig rotzooi wordt achtergelaten. Hierbij moet worden gedacht aan lege wietzakjes, sigarettendoosjes en lege blikjes (energie)drank.

Enkele respondenten die op plekken blowen die minder beschermd zijn, denken niet dat ze overlast veroorzaken met hun softdrugsgebruik. Ze worden in ieder geval zelden aangesproken op mogelijk overlastgevend gedrag door omwonenden of politie. Wellicht kunnen omwonenden stankoverlast ervaren, terwijl sommige omwonenden zich onveilig voelen bij de geur van softdrugs volgens enkele respondenten. Ook bij hen is er sprake van vervuiling van de openbare ruimte, hetgeen zij zich ook wel realiseren.

Alcohol

Meerdere respondenten die blowen vinden dat er meer overlast wordt veroorzaakt door jongeren die alcohol drinken in het openbaar. Volgens de jongeren die alcohol drinken in de openbare ruimte is er niet echt sprake van overlast. Ze kunnen zich hooguit voorstellen dat omwonenden geluidsoverlast ervaren als de groep te groot wordt. Verder wordt er nog wel eens rotzooi achtergelaten (lege blikjes en flessen drank). Indien omwonenden overlast ervaren van hen dan worden ze daarop aangesproken. Sommige omwonenden durven hen niet aan te spreken, maar die bellen gelijk de politie als ze geluidsoverlast ervaren volgens enkele respondenten. Verder is er met de politie vaak een redelijk goed contact.

Jongerecentra

Meerdere jongeren betreuren het dat er geen alcohol of softdrugs mag worden gebruikt in de jongerecentra, waardoor ze hier niet meer komen. Het gebruik vindt vervolgens plaats in de openbare ruimte, waardoor omwonenden meer overlast kunnen ervaren. Als alcohol- en softdrugsgebruik wel worden toegestaan in jongerecentra zal eventueel ervaren overlast afnemen volgens hen. Volgens enkele jongeren zal in de zomermaanden overigens niet vaak alcohol of drugs worden gebruikt in de jongerecentra. Met mooi weer zullen alcohol en softdrugs nog vaak in de openbare ruimte worden gebruikt.

Citaat:

“We blowen vaak op dit pleintje met vrienden. Niemand vertelt ons dat ze overlast ervaren. Af en toe komt de eigenaar van het Chinese restaurant naar ons toe en vraagt of we niet voor zijn zaak willen blowen. Dan gaan we een eindje verderop staan. We veroorzaken geen overlast door wiet te gebruiken. Sommige mensen kunnen misschien zeuren over de stank, maar ik zeur toch ook niet over stank van de suikerfabriek.”

4.4 Verkrijgbaarheid middelen

Deze paragraaf behandelt de verkrijgbaarheid van genotmiddelen. Allereerst wordt beschreven waar de jongeren zeggen genotmiddelen te kopen. Vervolgens wordt aangegeven hoeveel illegale verkooppunten van soft- en harddrugs de jongeren kennen, ongeacht of zij daar zelf ooit drugs hebben gekocht.

Wijze waarop jongeren aan genotmiddelen komen

Hieronder wordt de wijze beschreven waarop de jongeren aan verschillende genotmiddelen zeggen te komen. Hierbij is een onderscheid gemaakt naar alcohol, softdrugs en harddrugs.

Alcohol

In Noorddijk is het volgens jongeren onder de 16 jaar moeilijk om zelf alcohol te kopen. Het merendeel van de jongeren geeft aan dat streng wordt gecontroleerd op leeftijd bij supermarkten en slijterijen. Veel jongeren zeggen het niet eens te proberen in een supermarkt of slijterij, omdat ze het toch niet meekrijgen. Bovendien schamen jongeren zich als ze het niet lukt om alcoholhoudende dranken te kopen. De respondenten die jonger zijn dan 16 jaar kopen bijna nooit zelf alcohol, maar krijgen dit van oudere vrienden of familieleden. In een vriendengroep zitten vaak enkele oudere jongeren die voor de hele groep alcohol kopen in de supermarkt. De drank wordt vervolgens gedeeld met de rest van de groep. Meerdere van hen zeggen alcohol van hun ouders te krijgen. Eén meisje van onder de 16 jaar zegt zelf alcohol te kopen in enkele cafés in het centrum van de stad.

Jongeren van 16 en 17 jaar kopen alcohol in de supermarkt en in cafés in het centrum van de stad. In cafés is het voor hen mogelijk om zowel bier en wijn als sterke drank te kopen. Barkeepers controleren niet of nauwelijks de leeftijd van de jongeren, omdat de controle plaatsvindt aan de deur. De 16- en 17-jarigen zeggen dat met name naar de leeftijdsgrens van 16 jaar wordt gekeken. Wanneer zij proberen sterke drank te bestellen vraagt de barmedewerker nooit naar hun leeftijd. Jongeren van boven de 18 jaar kopen hun drank bij supermarkten, slijterijen en bij cafés. Dit gebeurt zowel in stadsdeel Noorddijk als in andere delen van de stad, waaronder het centrum.

Softdrugs

Softdrugs kunnen zowel bij gedoogde verkooppunten in het centrum van de stad als bij niet gedoogde verkooppunten in Noorddijk worden gekocht. Met name minderjarige jongeren kopen softdrugs vaak via niet gedoogde verkooppunten.

- Jonge respondenten

Geen van de geïnterviewde minderjarige jongeren heeft ooit zelf softdrugs in een coffeeshop gekocht. Het merendeel van de minderjarige jongeren zegt het niet in zijn hoofd te halen om softdrugs in een coffeeshop proberen te kopen, omdat de slagingskans volgens hen zeer klein is. Indien de toegang tot de coffeeshop wordt geweigerd, is dit bovendien een enorme afgang. Onbekenden aanspreken in de buurt van de coffeeshop om te vragen of ze voor hen softdrugs willen kopen, gebeurt door de minderjarige respondenten niet. Zij zeggen hasj of wiet voornamelijk te krijgen via meerderjarige vrienden, familieleden of schoolgenoten die het kopen in een coffeeshop. Jongeren die af en toe softdrugs gebruiken, blowen ook vaak met andere (al dan niet meerderjarige) jongeren mee, terwijl ze zelf haast nooit cannabis kopen.

Meerdere blowers uit Beijum en Lewenborg die jonger zijn dan 18 jaar zeggen hun softdrugs ook bij wietkoeriers uit Beijum te kopen. Een wietkoerier is een bezorgservice die tegen vergoeding softdrugs aan huis (of op een andere locatie) bezorgt. Ook meerderjarige

jongeren zeggen dat ze vroeger hun softdrugs kochten bij wietkoeriers toen ze nog geen 18 jaar oud waren. Deze wietkoeriers zijn gevestigd in Beijum, maar bezorgen ook in Lewenborg en in andere delen van de stad.⁹ In Lewenborg noemen meerdere jongeren ook enkele huisdealers die softdrugs verkopen. Meerdere respondenten kennen deze huisdealers wel, maar ze kopen hier zelden wiet. Jongeren in Lewenborg maken meer gebruik van de wietkoeriers uit Beijum.

- Jongvolwassenen

Softdrugs worden door jongvolwassenen (18 t/m 23 jaar) uit Noorddijk voornamelijk gekocht in coffeeshops in het centrum van Groningen. Vaak worden dezelfde coffeeshops genoemd. Dit zijn coffeeshops die populair zijn onder jonge softdrugsgebruikers. In deze coffeeshops kan ook binnen worden geblowd, hetgeen ook gebeurt door meerdere respondenten.¹⁰ Enkele meerderjarige respondenten geven aan nog wel eens softdrugs te kopen van wietkoeriers die werkzaam zijn vanuit Beijum. Dit gebeurt als ze geen zin hebben om naar de stad te rijden. Het beschikken over een gemotoriseerd voertuig is volgens enkele respondenten hierbij van belang. Als ze geen auto of brommer tot hun beschikking hebben, is de kans groter dat ze wiet bestellen bij de wietkoerier. Het is voor hen te veel moeite om met de fiets of het openbaar vervoer naar de stad te rijden om softdrugs te kopen. Volgens enkele respondenten komt het regelmatig voor dat ze na het gebruik van hasj of wiet in een coffeeshop een auto besturen. Ook uit ander onderzoek weten we dat door coffeeshopbezoekers regelmatig auto wordt gereden na het gebruik van hasj of wiet.¹¹

Redenen om softdrugs te kopen in een coffeeshop is volgens meerdere respondenten de aanwezigheid van verschillende soorten cannabis. De wietkoeriers hebben meestal maar één soort wiet, terwijl de coffeeshop een variëteit aan cannabissoorten kent. De meer ervaren gebruikers zeggen dat de kwaliteit van softdrugs in de coffeeshop beter is dan die van de wietkoeriers.

Harddrugs

De respondenten die zelf wel eens harddrugs gebruiken, krijgen dit meestal via vrienden of ze kopen het op feesten of in uitgaansgelegenheden. Ze zeggen het niet te kopen bij illegale verkooppunten in Noorddijk. Eén respondent kocht tot voor kort regelmatig harddrugs (basecoke) bij een huisdealer in Beijum.

Aanbod

Aan jongeren is eveneens gevraagd hoeveel illegale verkooppunten van softdrugs of harddrugs zij kennen in Noorddijk, ongeacht of zij daar zelf ooit soft- of harddrugs hebben gekocht. Bovendien is aan de jongeren gevraagd of zij zelf ooit hebben gedeald.

Verkooppunten

Door de respondenten worden met name niet gedoogde verkooppunten van softdrugs genoemd, terwijl verkooppunten van harddrugs nauwelijks worden genoemd.

⁹ Buiten Beijum wordt vaak alleen wiet bezorgd vanaf een minimale bestelling van tien euro.

¹⁰ In de coffeeshops die vaak worden genoemd is ook een rookruimte aanwezig, terwijl enkele andere coffeeshops slechts bestaan uit een afhaaloket.

¹¹ In Terneuzen heeft 41% van de coffeeshopbezoekers in het afgelopen half jaar wel eens een auto bestuurd na het gebruik van hasj of wiet (Bieleman en Nijkamp 2011).

- Softdrugs

De meerderheid van de jongeren geeft aan dat softdrugs makkelijk verkrijgbaar is in Beijum en Lewenborg. Het zijn met name minderjarige jongeren die veel actieve illegale verkooppunten kennen, terwijl jongvolwassenen minder actieve adressen kunnen opnoemen. In Oosterhoogebrug kunnen de jongeren geen verkooppunten van soft- of harddrugs noemen. De jongeren in Lewenborg kennen in hun wijk gemiddeld drie panden van waaruit softdrugs worden verkocht. Door meerdere respondenten worden hierbij dezelfde namen genoemd. Van de meeste adressen is onder jongeren wel bekend dat daar softdrugs worden verkocht, maar jongeren halen hier zelf niet vaak softdrugs.

Meerdere (minderjarige) respondenten in zowel Beijum als Lewenborg zeggen softdrugs te kopen bij wietkoeriers in Beijum. De bezorgservices zijn bij de meerderheid van de jongeren in Beijum en Lewenborg bekend. Hierover wordt door de jongeren niet geheimzinnig gedaan. De bezorgservices werken met mond op mond reclame. Jongeren weten gemiddeld drie tot vier bezorgservices in Beijum te noemen. Door meerdere respondenten worden hierbij dezelfde namen genoemd. De bezorgservices zijn werkzaam vanuit Beijum, maar bezorgen ook in andere wijken in de stad. Vooral in de zomer zijn deze bezorgservices druk volgens enkele respondenten, omdat er dan meer jongeren op straat rondhangen. De softdrugs worden voornamelijk aan huis bezorgd. Dit komt minder vaak voor bij jongeren die nog bij hun ouders wonen. Ze houden hun softdrugsgebruik liever geheim voor hun ouders. Ze laten hun wiet liever bij vrienden bezorgen of op hangplekken op straat. Er wordt dan afgesproken op een plek waar de transactie niet goed zichtbaar is voor omstanders. Daarbij moet worden gedacht aan: portieken; gangetjes; parkjes in Beijum; zogenoemde LeRoy Gebieden in Lewenborg; en overige locaties die vanaf de openbare weg niet direct zichtbaar zijn. In totaal worden ongeveer vier tot vijf locaties vaker genoemd door de respondenten. Een aantal jaren geleden werd softdrugs vaker op straat verkocht volgens meerdere respondenten. Sinds de politie een aantal wietkoeriers heeft aangehouden, zijn de wietkoeriers voorzichtiger geworden.

- Harddrugs

Het merendeel van de jongeren kent geen verkooppunten waar vanuit harddrugs worden verkocht. De respondenten die zelf wel eens harddrugs gebruiken, krijgen dit meestal via vrienden of ze kopen het in uitgaansgelegenheden. Slechts één respondent zegt een drietal adressen in Beijum te kennen waar vanuit harddrugs (onder ander basecoke) worden verkocht.

Citaat:

“Ik bestel af en toe wiet bij een wietkoerier. Ze bezorgen liever aan huis, maar dat gaat niet bij mij. Ik kan toch moeilijk mijn vader de deur laten opendoen. Ik laat de wiet bezorgen op een plek waar we met andere jongeren rondhangen. Er was even een tijd dat de wietkoeriers niet meer buiten wilden bezorgen, maar daar zijn ze weer aan begonnen omdat ze waarschijnlijk minder verkochten.”

Zelf dealen

Meerdere respondenten geven aan wel eens softdrugs te hebben doorverkocht aan vrienden, bekenden of schoolgenoten. Softdrugs worden dan gekocht in de coffeeshop en doorverkocht op het schoolplein of op straat. Enkele jongvolwassenen zeggen wel eens een zak gruis¹² te hebben overgenomen van een wiettelers. De inhoud van de zak is dan zowel bestemd voor eigen gebruik als voor de verkoop aan vrienden en bekenden. Daarnaast

¹² Gruis staat voor knipafval van een wietplant. Meestal zijn dit takjes en blaadjes.

hebben enkele respondenten wel eens zelf wietplanten in de tuin gekweekt. De geoogste buitenwiet¹³ was bestemd voor eigen consumptie en voor die van vrienden.

- Wietkoeriers

Enkele (minderjarige) respondenten zijn werkzaam als wietkoerier in Noordijk. Deze wietkoeriers zeggen dat zich onder hun klanten voornamelijk jongvolwassenen bevinden tussen de 20 en 40 jaar oud. Aan kinderen zeggen ze geen softdrugs verkopen, maar jongeren behoren wel tot hun klanten. Onduidelijk blijft of ze ook aan minderjarigen softdrugs verkopen. Enkele wietkoeriers met wie is gesproken zijn zelf overigens wel minderjarig. Ze zeggen voornamelijk de wietsoort genaamd 'sneeuw witje'¹⁴ te verkopen. De wiet wordt verkocht in zakjes van vijf euro en van tien euro. De aanschafwaarde van softdrugs ligt bij de wietkoeriers volgens hen lager dan in de coffeeshop waar gemiddeld acht euro per gram wordt gevraagd.¹⁵ Enkele wietkoeriers zeggen soms ook een klein beetje wiet te halen uit de te verkopen zakjes, zodat ze dit zelf kunnen gebruiken. Per verkocht zakje van vijf euro mogen de jongens één euro zelf houden, terwijl de rest van het geld moet worden ingeleverd.

De wietkoeriers waarmee is gesproken zeggen dat de politie ze wel in de gaten houdt, maar ze weten dat het voor de politie lastig is om te bewijzen dat ze softdrugs verhandelen. Eén van hen geeft aan dat hij een tijd geleden is opgepakt door de politie toen hij aan het werk was als wietkoerier. Omdat de politie niet heeft kunnen bewijzen dat hij de softdrugs verkocht, heeft hij slechts een geldboete gekregen, terwijl ze de kleine hoeveelheid wiet hebben afgenomen die hij bij zich droeg. Het contact met de politie heeft er niet toe geleid dat deze jongeren zijn gestopt met het bezorgen van wiet. Het verkopen van harddrugs is in hun ogen veel risicovoller. De pakkans en de straffen bij het verkopen van harddrugs liggen volgens hen vele malen hoger. Ze hebben zich daarom ook nog nooit met het verkopen van harddrugs bezig gehouden.

Citaat:

“Ik verdien geld met het bezorgen van wiet. Het is een goede bijverdienste. Ik weet dat het illegaal is, maar ik ben geen crimineel. In de coffeeshop wordt het ook verkocht. Softdrugs is toch legaal, dus waar maken ze zich druk over?”

4.5 Contacten hulpverlening

Aan de geïnterviewden is ook gevraagd of ze problemen ervaren met hun middelengebruik, terwijl tevens is gevraagd naar (de behoefte aan) contacten met hulpverlening in verband met middelengebruik. Eén respondent heeft contacten met maatschappelijk werk en verslavingszorg in verband met onder andere harddrugsgebruik. Verder zeggen vrijwel alle jongeren dat zij geen behoefte hebben aan hulpverlening bij hun middelengebruik. Ze zien hun softdrugsgebruik niet als problematisch. Ook jongeren die elke dag blowen zeggen geen problemen te ervaren met school of werk door middelengebruik. Ze zien ook niet de noodzaak om te stoppen met blowen. Meerdere respondenten zeggen wel soms moeite te

¹³ Buitenwiet staat voor wiet die is gekweekt in de tuin of in een pot op het balkon. De kwaliteit van buitenwiet ligt lager dan die van wiet die is geteeld in een kas.

¹⁴ Sneeuw witje is de naam van één van de vele wietsoorten. De kleur van de toppen van deze wiet zijn witter dan die van andere wietsoorten.

¹⁵ De aanschafwaarde van één gram wiet in een coffeeshop verschilt per wietsoort en hangt mede samen met de kwaliteit.

hebben met opstaan in de ochtend, terwijl enkele jongeren zeggen te kampen met concentratieproblemen door wietgebruik.

Meerdere minderjarige respondenten hebben problemen (gehad) op school, terwijl zij zich eveneens minder interesseren voor hun prestaties op school. Dit zijn jongeren die een traject hebben gevolgd bij een onderwijsopvangvoorziening, terwijl sommige jongeren al met meerdere opleidingen voortijdig zijn gestopt. Dit heeft volgens de jongeren niets met softdrugsgebruik te maken. Verder zeggen meerdere jongvolwassenen die dagelijks blowen op dit moment geen baan te hebben. Enkel van hen benadrukken dat dit niets heeft te maken met softdrugsgebruik. Het is volgens hen goed mogelijk om elke dag te blowen na werktijd zonder hiermee problemen op het werk te ervaren.¹⁶ Ze zijn hun baan kwijt geraakt vanwege andere redenen. Werkloosheid leidt volgens enkele respondenten wel tot meer softdrugsgebruik uit verveling.

Citaat:

“Ik heb dit jaar een reboundtraject gevolgd, omdat ik me niet goed zou kunnen concentreren op school. Dat heeft niets met softdrugsgebruik te maken, maar ik heb last van ADHD. Ik blow bijna elke dag, maar ik kan zo een paar dagen niet blowen als ik bijvoorbeeld een toets op school heb. Ik zie niet in waarom ik zou moeten stoppen met blowen. Als ik op het VWO zou zitten, zou ik misschien minder blowen. Maar ik zit op het VMBO dus dan maakt het niet zo veel uit.”

4.6 Resumé

Veel jongeren hebben wel eens geëxperimenteerd met alcohol of softdrugs, terwijl meerdere jongeren met enige regelmaat gebruiken. In Beijum en Lewenborg is softdrugs volgens de geïnterviewde jongeren het meest populaire middel onder de jeugd. Ook uit onze observaties tijdens het veldwerk blijkt dat in Beijum en Lewenborg veel wordt geblowd door jongeren. Harddrugs (XTC, speed en cocaïne) worden slechts door enkelen van hen af en toe gebruikt. Veel jonge respondenten (tussen de 12 en 17 jaar) zeggen een paar keer per week te blowen, terwijl meerdere jonge gebruikers dagelijks blowen. Veel jongvolwassenen (18 t/m 23 jaar) waarmee is gesproken, blowen dagelijks. Ze besteden gemiddeld 100 euro per maand aan softdrugs. Softdrugsgebruik onder jongeren is een sociaal fenomeen. Blowen gebeurt vaak in groepsverband, maar de dagelijkse blowers gebruiken ook softdrugs als ze alleen zijn. De ouders van veel jongeren weten dat hun kinderen wel eens blowen, maar ze weten volgens de respondenten niet hoe vaak ze blowen. Onder de minderjarige jongeren die dagelijks blowen zitten ook meerdere jongeren die uit een gezin komen waar verscheidene problemen spelen. Vrijwel alle jongeren geven aan dat zij geen behoefte hebben aan hulpverlening bij hun middelengebruik.

Bijna alle jonge respondenten (12 tot en met 17 jaar) die blowen doen dit in de openbare ruimte, terwijl veel jongvolwassenen (18 tot en met 23 jaar) die blowen (met name de dagelijkse gebruikers) dit thuis doen, bij vrienden of in de coffeeshop. Alcohol wordt door jongeren zowel binnen (vrienden, thuis of in een café) als op hangplekken in de openbare ruimte gedronken. Jongeren die in de openbare ruimte alcohol of softdrugs gebruiken kunnen zich nauwelijks voorstellen dat omwonenden overlast van hen ervaren. Wellicht

¹⁶ Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt echter dat frequent cannabisgebruik leidt tot minder motivatie en leervermogen (Ter Borg e.a. 2009).

kunnen omwonenden volgens hen stankoverlast ervaren, terwijl eveneens sprake kan zijn van vervuiling van de openbare ruimte.

Op basis van schattingen van jongeren in combinatie met onze observaties tijdens het veldwerk kan een schatting worden gemaakt van 100 tot 140 minderjarige jongeren in Lewenborg die softdrugs gebruiken, terwijl het aantal minderjarige blowers in Beijum op ongeveer 250 jongeren wordt geschat. De jongvolwassenen (tussen de 18 en 23 jaar oud) in zowel Beijum als Lewenborg vinden het moeilijk om schattingen te geven. Gemiddeld blowt 80% tot 90% van de jongeren die ze kennen in hun wijk. Doordat jongvolwassenen minder vaak op straat rondhangen is het niet mogelijk om op basis van het veldwerk een schatting te geven van de totale populatie blowende jongvolwassenen in Beijum en Lewenborg.

De meerderheid van de jongeren geeft aan dat softdrugs makkelijk verkrijgbaar is in Beijum en Lewenborg, terwijl ze geen verkooppunten kennen van waaruit harddrugs worden verkocht. De jongeren in Lewenborg kennen in hun wijk gemiddeld drie panden van waaruit softdrugs worden verkocht, hoewel ze daar niet vaak softdrugs kopen. Meerdere blowers uit Beijum en Lewenborg die jonger zijn dan 18 jaar zeggen hun softdrugs bij wietkoeriers uit Beijum te kopen. Jongeren weten gemiddeld drie tot vier bezorgservices in Beijum te noemen. De softdrugs worden voornamelijk aan huis bezorgd, terwijl ook wordt bezorgd op hangplekken op straat waar de transactie niet goed zichtbaar is voor omstanders. Softdrugs worden door jongvolwassenen (18 tot en met 23 jaar) uit Noorddijk voornamelijk gekocht in coffeeshops in het centrum van Groningen. Meerdere respondenten geven aan wel eens softdrugs te hebben doorverkocht aan vrienden, bekenden of schoolgenoten, terwijl enkele respondenten werkzaam zijn als wietkoerier.

5. SAMENVATTING EN CONCLUSIES

In dit afsluitende hoofdstuk worden de belangrijkste bevindingen van het onderzoek naar middelengebruik door jongeren in Noorddijk weergegeven. Daarbij worden de onderzoeksvragen als leidraad genomen. De centrale vraagstelling van het onderzoek is: Wat is de aard en omvang van de drugsproblematiek in Beijum en Lewenborg? Op basis hiervan is een viertal onderzoeksvragen geformuleerd.

Om de onderzoeksvragen te beantwoorden zijn van oktober 2010 tot en met juni 2011 meerdere samenhangende activiteiten uitgevoerd. Het onderzoek is begonnen met het verzamelen van relevante (schriftelijke) informatie en registratiegegevens van de GGD, bureau Onderzoek en Statistiek, de politie, Meldpunt Zorg en Overlast en de gemeente. Daarnaast zijn landelijke gegevens verzameld. Vervolgens hebben 13 interviews plaatsgevonden met sleutelinformanten uit het jongerenwerk, (school)maatschappelijk werk, medewerkers van de jeugdhulpverlening, hulpverleners van VNN en de politie. Daarnaast is uitvoerig veldwerk verricht. Tijdens het veldwerk is met ruim 90 jongeren kort gesproken. Vervolgens is met 28 van hen een uitgebreid gesprek gevoerd over hun middelengebruik, de aard en frequentie van gebruik, de sociale omgeving waarin het gebruik plaatsvindt, de wijze waarop ze de middelen verkrijgen en dergelijke.

5.1 Aard en omvang middelengebruik Noorddijk

Wat is de aard en omvang van het middelengebruik door jongeren (12 tot en met 23 jaar) in de wijken Beijum en Lewenborg te Groningen? Daarbij is de volgende specificatie aangebracht: soort en hoeveelheden; plaats, wijze en tijdstip van gebruik; koopgedrag; en kenmerken van gebruikers.

Omvang

- Veel jongeren hebben wel eens geëxperimenteerd met alcohol of softdrugs, terwijl meerdere jongeren met enige regelmaat gebruiken. Harddrugs (XTC, speed en cocaïne) worden slechts door enkelen van hen af en toe gebruikt.
- In Beijum en Lewenborg is softdrugs het meest populaire middel onder de jeugd volgens zowel de sleutelinformanten als de geïnterviewde jongeren zelf. Ook uit onze observaties tijdens het veldwerk blijkt dat in Beijum en Lewenborg wordt geblowd door een groot aantal jongeren.

Minderjarige jongeren

- Op basis van verschillende gegevens en waarnemingen komen wij tot een schatting van zo'n 110 tot 120 minderjarige jongeren in Lewenborg die blowen, terwijl er in Beijum zo'n 240 zijn die softdrugs gebruiken. In Noorddijk als geheel zou het dan gaan om zo'n 350 minderjarige jongeren.
- Een klein deel van de blowers gebruikt problematisch c.q. dagelijks. Sleutelinformanten spreken over tien tot 15 problematische gebruikers in Noorddijk, terwijl uit de Jeugdgezondheidsenquête naar voren komt dat 32 jongeren in Noorddijk hebben aangegeven dagelijks te blowen. Op basis van ons veldwerk komen wij tot minimaal 50 jongeren die dagelijks blowen.

Meerderjarige jongeren

- Over het softdrugsgebruik onder de jongeren tussen de 18 en 23 jaar in Beijum en Lewenborg zijn geen goede schattingen te maken. De Jeugdpeiling en de Jeugdgezondheidsenquête zijn niet gericht op jongvolwassenen. Daarnaast vinden de geënquêteerde jongvolwassenen in ons onderzoek in zowel Beijum als Lewenborg het moeilijk om schattingen te geven van het aantal jongeren dat softdrugs gebruikt. De respondenten lijken niet te verwijzen naar jongeren die in groepen op straat rondhangen, omdat hun leeftijdsgenoten dat vaak niet meer doen. Hierdoor is het moeilijk om een schatting te geven van de totale populatie blowende jongvolwassenen in Beijum en Lewenborg. Op basis van het veldwerk is om dezelfde reden ook geen schatting te geven van het aantal meerderjarige jongeren dat softdrugs gebruikt.

Aard gebruik

- Ongeveer de helft van de jonge respondenten (tussen de 12 en 17 jaar) zegt een paar keer per week te blowen, terwijl een derde van de jonge gebruikers dagelijks blowen. Ruim de helft van de jongvolwassenen (18 tot en met 23 jaar) gebruikt dagelijks softdrugs. Respondenten die voornamelijk alcohol gebruiken doen dit met name op de avonden aan het einde van de week (donderdag, vrijdag en zaterdag) en in vakanties.
- De minderjarige respondenten die af en toe blowen besteden niet veel geld aan hasj of wiet. Ze krijgen softdrugs van vrienden of ze blowen met vrienden mee. De jonge respondenten die dagelijks blowen zeggen gemiddeld tussen de 30 en 60 euro per maand te besteden aan softdrugs. De meerderjarige dagelijkse blowers besteden gemiddeld 100 euro per maand. Jongeren die veel alcohol drinken zeggen gemiddeld tussen de 150 en 300 euro per maand te besteden aan alcohol.
- Alcohol- en softdrugsgebruik onder jongeren is een sociaal fenomeen. Het gebruik gebeurt vaak in groepsverband. Dagelijkse blowers zeggen ook softdrugs te gebruiken als ze alleen zijn.
- Meerdere blowers uit Beijum en Lewenborg die jonger zijn dan 18 jaar zeggen hun softdrugs bij wietkoeriers uit Beijum te kopen. Softdrugs worden door jongvolwassenen (18 tot en met 23 jaar) uit Noorddijk voornamelijk gekocht in coffeeshops in het centrum van Groningen.
- Vrijwel alle jonge respondenten (12 tot en met 17 jaar) die blowen doen dit in de openbare ruimte, terwijl veel jongvolwassenen (18 tot en met 23 jaar) die blowen (met name de dagelijkse gebruikers) dit thuis doen, bij vrienden of in de coffeeshop. Alcohol wordt door jongeren zowel binnen (vrienden, thuis of in een café) als op hangplekken in de openbare ruimte gedronken.

Overlast

- Uit meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast blijkt dat meldingen waarbij jongeren zijn betrokken in Lewenborg meestal betrekking hebben op voetballende jongeren, baldadigheid en afval. In Beijum gaat het meestal om afval, gevolgd door samscholing van jongeren en geluidsoverlast.
- De overlast die wordt veroorzaakt bij het gebruik van alcohol en drugs door jongeren bestaat volgens de sleutelinformanten meestal uit lawaai, het achterlaten van rommel/afval en vernielingen. Eén van de groepen die tot anderhalf jaar geleden in Beijum voor veel overlast zorgde, deed dit onder invloed van alcohol. Bij deze groep waren de overlast en het alcoholgebruik onlosmakelijk met elkaar verbonden. Criminele overlast komt nauwelijks voor.
- Jongeren die in de openbare ruimte alcohol of softdrugs gebruiken zeggen zich nauwelijks te kunnen voorstellen dat omwonenden overlast van hen ervaren. Wellicht kunnen omwonenden stankoverlast ervaren, terwijl eveneens sprake kan zijn van vervuiling van de openbare ruimte, aldus deze jongeren.

Hulpverlening

- Meerdere sleutelinformanten geven aan zich zorgen te maken over het feit dat jongeren op steeds jongere leeftijd beginnen met blowen. Daarbij wordt het vooral als ernstig gezien dat de jongeren zich niet bewust lijken te zijn van de mogelijke, negatieve gevolgen van het softdrugsgebruik. De jongeren vinden het gebruik van softdrugs normaal en zien het niet als drugs.
- Enkele sleutelinformanten vinden het zorgelijk dat sommige ouders er geen probleem van lijken te maken dat hun kinderen blowen. Veel jongeren zeggen dat hun ouders weten dat ze wel eens blowen, maar niet hoe vaak.
- Daar waar nodig worden jongeren doorverwezen naar de verslavingszorg, maar dit komt volgens de sleutelinformanten niet vaak voor. De verslavingszorg wordt in dit opzicht meer preventief ingezet. Vrijwel alle geënquêteerde jongeren geven aan dat zij geen behoefte hebben aan hulpverlening bij hun middelengebruik.
- Jongeren die met meerdere problemen kampen (school, thuissituatie, financiën) gebruiken vaak veelvuldig softdrugs. De sleutelinformanten die dit aangeven, zeggen dat het softdrugs gebruik een negatieve invloed heeft op het mogelijk verbeteren van de leefsituatie van deze jongeren. Onder de geënquêteerde jongeren die dagelijks blowen zitten ook meerdere jongeren die uit een gezin komen waar verscheidene problemen spelen.

5.2 Verhouding Noorddijk en elders

Hoe verhoudt het drugsgebruik in Beijum en Lewenborg zich tot beschikbare cijfers over drugsgebruik onder jongeren in de rest van de stad en/of elders in Nederland?

- In Beijum en Lewenborg ligt het softdrugsgebruik onder minderjarige jongeren hoger dan dat onder jongeren in de andere wijken in de stad Groningen. Het gebruik van alcohol en harddrugs door minderjarige jongeren verschilt niet van dat onder jongeren in de andere wijken.
- Een vergelijking op landelijk niveau is moeilijk te maken. De verschillende onderzoeken naar middelengebruik door jongeren maken gebruik van verschillende leeftijdscategorieën, zijn in verschillende jaren afgenomen of hanteren niet dezelfde vraagstelling. Een mogelijke vergelijking is die tussen de landelijke Peilstation-onderzoeken en de Groningse Jeugdgezondheidsenquête. Op basis van deze vergelijking gebruiken jongeren in Lewenborg en Beijum meer softdrugs dan leeftijdsgenoten elders in Nederland.
- In Rotterdam heeft 29% van de kwetsbare jongeren recent geblowd, dit is drie keer zo vaak als hun schoolgaande leeftijdsgenoten. In Noorddijk heeft 24% van alle voor de Jeugdgezondheidsenquête geënquêteerde jongeren recent geblowd. Hoewel hiermee niet kan worden gezegd dat de jongeren in Noorddijk als kwetsbaar bestempeld moeten of kunnen worden, is het wel een indicatie dat verhoudingsgewijs veel jongeren in Noorddijk blowen.

5.3 Drugshandel Noorddijk

Wat is de aard en omvang van de drugshandel in Beijum en Lewenborg? Zijn er brandhaarden aan te wijzen?

- Veruit de belangrijkste bron waar de jongeren uit Beijum en Lewenborg hun softdrugs verkrijgen is de zogenoemde wietkoerier, bezorgdienst voor softdrugs. In Beijum zijn in ieder geval drie wietkoeriers actief volgens zowel de sleutelinformanten als de geënquêteerde jongeren. De softdrugs worden voornamelijk aan huis bezorgd, terwijl ook wordt bezorgd op hangplekken op straat waar de transactie niet goed zichtbaar is voor omstanders.
- Enkele sleutelinformanten geven aan dat minderjarige jongens worden ingezet om de softdrugs te bezorgen. Zij lopen minder kans op een strafrechtelijke vervolging wanneer ze door de politie worden aangehouden. Dat er minderjarige koeriers zijn, is bevestigd tijdens het veldwerk, waarbij met zowel minderjarige als meerderjarige wietkoeriers is gesproken.
- Volgens enkele wietkoeriers waarmee is gesproken zijn hun klanten voornamelijk tussen de 20 en 40 jaar oud. Volgens meerdere sleutelinformanten is de grootste groep afnemers van de koeriers echter 14 tot 20 jaar. Daarnaast zeggen ook meerdere blowers uit Beijum en Lewenborg die jonger zijn dan 18 jaar hun softdrugs bij wietkoeriers uit Beijum te kopen, terwijl slechts enkele meerderjarige jongeren hun softdrugs zeggen te kopen bij een wietkoerier.
- In Lewenborg zijn bij zowel sleutelinformanten als de geënquêteerde jongeren in ieder geval drie tot vier woningen bekend van waaruit in softdrugs wordt gehandeld. Van de meeste adressen is onder de geënquêteerde jongeren wel bekend dat daar softdrugs worden verkocht, maar ze halen hier zelf niet vaak softdrugs.
- Hoewel het gebruik van harddrugs door jongeren in Noorddijk nauwelijks voorkomt, zijn er in zowel in Lewenborg als in Beijum enkele woningen waar in harddrugs wordt gehandeld. Daarnaast zijn er ongeveer zes of zeven jongens woonachtig in Noorddijk, waarvan bij meerdere sleutelinformanten bekend is dat zij handelen in harddrugs. Deze handel vindt met name plaats in de binnenstad van Groningen.
- Bij de politie staan in 2010 zes personen geregistreerd als verdachte van handel in softdrugs in Beijum en Lewenborg, waarvan drie verdachten tussen de 20 en 23 jaar oud zijn. Twee personen in Beijum staan geregistreerd als verdachte van handel in harddrugs. Deze personen zijn ouder dan 23 jaar.
- Op grond van de politieregistraties kunnen geen brandhaarden van drugshandel worden aangewezen. Aan de hand van de meldingen bij het Meldpunt Zorg en Overlast zijn ook geen brandhaarden van drugshandel waar jongeren bij betrokken zijn aan te wijzen. Wel is duidelijk dat er meerdere wietkoeriers in Noorddijk actief zijn, waarvan twee opereren vanuit dezelfde straat in Beijum. Er zijn ongeveer vier of vijf min of meer vaste locaties in de openbare ruimte, waar de wietkoeriers softdrugs bezorgen aan jongeren, zo is gebleken tijdens ons veldwerk.

5.4 Vergelijking visie en cijfermateriaal

Waarom komen de beelden van de verschillende betrokken partijen over het middelengebruik door jongeren niet overeen met de cijfers en beelden van de politie?

- De aanleiding van het onderzoek lag onder andere in het feit dat signalen van betrokkenen in Noorddijk over middelengebruik door jongeren enerzijds en de cijfers van de politie hieromtrent anderzijds elkaar tegenspraken. Volgens betrokkenen zou er sprake zijn van een zorgelijke situatie, terwijl de cijfers een ander beeld lieten zien. Ook uit ons onderzoek blijkt dat bij de politie nauwelijks jongeren als drugsgebruiker of verdachte van een drugsdelict voorkomen in de registraties. De verschillen zijn als volgt te verklaren. De politie baseert haar visie met name op de bij haar beschikbare gegevens. Deze gegevens hebben geen betrekking op jongeren in het algemeen, maar uitsluitend op jongeren die voor strafbare feiten of overlast in aanraking zijn geweest met de politie. Dit aantal is relatief laag. Overigens blijken de jeugdagenten wel meer inzicht te hebben in de activiteiten die jongeren in Noorddijk ondernemen. Het betreft echter vaak informatie die niet of nauwelijks in de registratiesystemen is terug te vinden. De overige betrokkenen baseren hun visie op een veel grotere groep jongeren, waarvan zij ongeveer de helft zien blowen. In de dagelijkse praktijk hebben zij bovendien vaker contact met de jongeren, waardoor zij een breder zicht hebben op de dagelijkse bezigheden van deze jongeren. Deze gegevens worden overigens over het algemeen niet vastgelegd in registratiesystemen. Hierdoor ontstaat een ander beeld tussen verschillende betrokken partijen en de politie.

5.5 Ten slotte

Ons onderzoek laat zien dat er relatief veel minderjarige jongeren blowen in Noorddijk, terwijl er een relatief kleine groep lijkt te zijn die dagelijks blowt en/of problemen ondervindt door het softdrugsgebruik. Daarbij bestaat de indruk dat hoe meer de jongeren zelf blowen, hoe normaler zij dit vinden. Er is hierbij een generatieverschil te constateren: veel jongeren zien het blowen zelf niet als (soft)drugsgebruik, terwijl volwassen hulpverleners en andere betrokkenen blowen (met name door minderjarigen) absoluut niet normaal vinden en het vanwege het hoge THC gehalte soms vergelijken met het gebruik van harddrugs.

Het blowen lijkt te maken te hebben met de heersende groepscultuur. Jongeren binnen een vriendengroep waarin geblowd wordt, zullen zelf ook eerder blowen, terwijl zij het blowen dan ook normaal vinden. Daarbij wordt door jongere jongens opgekeken naar oudere jongens die blowen. Oudere jongens fungeren wat dit betreft als rolmodel. In Beijum en Lewenborg zijn bovendien meer groepen die blowen dan groepen die alcohol drinken. Binnen de groepen waar geblowd wordt, is het alcoholgebruik relatief gering. Het lijkt er op dat er door een groep of (veel) geblowd wordt of (veel) gedronken wordt. Beide zijn, gezien de gezondheidsgevolgen voor jongeren, sterk af te raden.

De mate waarin wordt geblowd, de jonge leeftijd waarop wordt geblowd en het daarmee mogelijk samenhangende feit dat softdrugs in Noorddijk makkelijk verkrijgbaar zijn, leiden tot de conclusie dat het middelengebruik door jongeren in Noorddijk zorgelijk genoemd

kan worden. Met andere woorden: de onderzoeksresultaten bevestigen de afgegeven signalen van de betrokkenen in het stadsdeel. Daarbij moet worden opgemerkt dat het veelvuldig roken van softdrugs, evenals het drinken van alcohol, schadelijk is voor de ontwikkeling van de hersenen (en het lichaam) van jonge mensen tot 23 jaar. Het feit dat wettelijk gezien alleen meerderjarigen toegang hebben tot coffeeshops, geeft al aan dat het gebruik van softdrugs door minderjarigen wordt ontmoedigd.

In het licht van de wettelijke bepalingen en de gezondheidsaspecten maken de onderzoeksresultaten duidelijk dat het wenselijk is dat politie en hulpverlenende instellingen stringenter optreden en/of nader onderzoek wordt gedaan naar mogelijke oplossingen. Aandachtspunten hierbij zijn de heersende groeps cultuur en het feit dat (jonge) blowers daarvan zelf het gezondheidsrisico niet inzien. Tevens kan dan worden onderzocht welke invloed het verminderen van het aanbod (waaronder met name het terugdringen van de wietkoeriers) zal hebben op de mate waarin minderjarigen in Noorddijk blowen.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- Bieleman, B., R. Nijkamp (2011)
Onder invloed verkeerd. Evaluatie campagne Drugs in het Verkeer. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Bieleman, B., A. Kruize, C. Zimmerman (2010a)
Monitor alcoholverstrekking jongeren 2009. Naleving leeftijdsgrenzen 16 en 18 jaar uit de Drank- en Horecawet: tweejaarlijkse metingen 1999-2009. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Bieleman, B., R. Nijkamp, F. Schaap (2010b)
Monitor coffeeshopbeleid Rotterdam: 0- en 1-meting. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Bieleman, B., H. Maarsingh, G. Meijer, C. ten Den (1998)
Aangeschoten wild: onderzoek naar jongeren, alcohol, drugs en agressie tijdens het uitgaan. St. INTRAVAL, Groningen-Rotterdam.
- Boelema, S., T. ter Bogt, R. van den Eijnden, J. Verdurmen (2009)
Fysieke, functionele en gedragsmatige effecten van alcoholgebruik op de ontwikkeling van 16-18 jarigen. Trimbos-instituut, Utrecht.
- Monshouwer, K., J. Verdurmen, S. van Dorsselaer, E. Smit, A. Gorter, W. Vollebergh (2008)
Jeugd en riskant gedrag 2007. Kerngegevens uit het peilstationsonderzoek scholieren. Roken, drinken, drugsgebruik en gokken onder scholieren vanaf tien jaar. Trimbos-instituut, Utrecht.
- Ter Bogt, T., M. van Lieshout, S. Doornwaard, Y. Eijkemans (2009)
Middelengebruik en voortijdig schoolverlaten: Twee onderzoeken naar de actuele en gepercipieerde rol van alcohol en cannabis in relatie tot spijbelen, schoolprestaties, motivatie en uitval. Trimbos-instituut, Utrecht.
- Van Hasselt, N., M. van Laar, S. Onrust, J. Verdurmen (2010)
Preventie van schadelijk alcoholgebruik en drugsgebruik onder Nederlandse jongeren. Trimbos Instituut, Utrecht.
- Van Laar, M., A. Cruys, M. van Ooyen-Houben, R. Meijer, T. Brunt (2010)
Nationale Drugs Monitor: jaarbericht 2009. Trimbos Instituut, Utrecht.
- Verdurmen, J., M. Abraham, M. Planije, K. Monshouwer, S. van Dorsselaer, I. Schulten, et al. (2006)
Alcoholgebruik en jongeren onder de 16 jaar: Schadelijke effecten en effectiviteit van alcoholinterventies. Trimbos Instituut, Utrecht.

www.cbs.nl

www.nationaalkompas.nl

www.stap.nl

www.trimbos.nl

www.wegwijzerjeugdenveiligheid.nl

BIJLAGE TABELLEN JEUGDGEZONDHEIDSENQUETE

Hieronder worden de tabellen weergegeven die zijn gebruikt voor de informatie over de Jeugdgezondheidsenquête van de GGD in hoofdstuk 2.

Tabel 1 Leeftijd

	Lewenborg		Beijum		Totaal overige wijken*	
	n	%	n	%	n	%
12 jaar	12	8	19	10	92	9
13 jaar	15	10	22	12	121	12
14 jaar	19	13	27	15	108	11
15 jaar	42	29	59	32	357	35
16 jaar	45	31	43	23	251	25
17 jaar	8	6	6	3	78	8
18 jaar	3	2	9	5	3	0
Totaal	144	100	185	100	1010	100

* De overige wijken bestaan uit: Centrum, Oranje-Schilderwijk, Oud-Zuid, Nieuw-Zuid corporatief, Oosterpark, Korreweg-De Hoogte, Nieuw-Oost, Paddepoel, Vinkhuizen, Nieuw-West, Hoogkerk-De Dorpen en Oosterhogebrug-Ulgersmaborg.

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 2 Geboorteland

	Lewenborg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	n	%	n	%
Nederland	128	89	171	92	926	91
Suriname	6	4	3	2	3	0
Nederlandse Antillen	4	3	1	1	17	2
Aruba	0	0	0	0	4	0
Turkije	0	0	0	0	9	1
Marokko	0	0	0	0	6	1
Ander land	5	4	10	5	52	5
Totaal	143	100	185	100	1017	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 3 Heeft de respondent aangegeven een roker te zijn?

	Lewenborg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	n	%	n	%
Roker	52	36	49	27	219	22
Niet roker	91	64	131	73	784	78
Totaal	143	100	180	100	1003	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 4 Hoe vaak heeft de respondent aangegeven softdrug te hebben gebruikt?

	Lewenburg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	n	%	n	%
nooit	86	61	109	61	727	72
1 keer	2	1	9	5	47	5
2 keer	6	4	5	3	16	2
3 keer	4	3	4	2	22	2
4 keer	0	0	3	2	23	2
5 keer	5	4	6	3	10	1
6 keer	0	0	4	2	6	1
7 keer	0	0	1	1	12	1
8 keer	3	2	0	0	7	1
9 keer	0	0	0	0	8	1
10 keer	8	6	0	0	20	2
11-19 keer	5	4	10	6	13	1
20 keer of vaker	21	15	29	16	78	8
Totaal	140	100	180	100	989	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 5 Hoe vaak heeft de respondent ooit amfetaminen gebruikt?

	Lewenburg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	n	%	n	%
nooit	137	98	178	100	952	99
1 keer	0	0	0	0	12	1
5 keer	0	0	0	0	1	0
8 keer of vaker	3	2	0	0	1	0
Totaal	140	100	178	100	966	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 6 Hoe vaak heeft de respondent ooit GHB gebruikt?

	Lewenburg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	n	%	n	%
nooit	134	96	177	100	959	99
1 keer	5	4	0	0	5	1
2 keer	0	0	0	0	1	0
Totaal	139	100	177	100	965	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 7 Hoe vaak heeft de respondent ooit paddo's gebruikt?

	Lewenburg		Beijum		Totaal overige wijken*	
	n	%	n	%	n	%
nooit	133	96	171	97	947	98
1 keer	3	2	3	2	13	1
2 keer	0	0	0	0	3	1
3 keer	0	0	3	2	0	0
4 keer	0	0	0	0	1	0
8 keer of vaker	3	2	0	0	2	0
Totaal	139	100	177	100	966	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 8 Hoe vaak heeft de respondent ooit XTC gebruikt?

	Lewenborg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	n	%	n	%
nooit	136	97	166	95	931	96
1 keer	1	1	9	5	19	2
2 keer	0	0	0	0	3	0
3 keer	0	0	0	0	1	0
4 keer	0	0	0	0	3	0
5 keer	0	0	0	0	4	1
8 keer of vaker	3	2	0	0	4	1
Totaal	140	100	175	100	965	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 9 Hoe vaak heeft de respondent in de afgelopen vier weken softdrugs gebruikt?

	Lewenborg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	n	%	n	%
nooit	107	78	133	74	833	85
1 keer	9	7	7	4	43	4
2 keer	1	1	12	7	19	2
3 keer	1	1	7	4	9	1
4 keer	0	0	6	3	15	2
5 keer	3	2	0	0	10	1
6 keer	1	1	3	2	9	1
7 keer	3	2	0	0	1	0
8 keer	3	2	0	0	1	0
9 keer	3	2	0	0	0	0
10 keer	0	0	3	2	12	1
11-19 keer	0	0	3	2	7	1
20 keer of vaker	6	4	5	3	21	2
Totaal	137	100	179	100	980	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 10 Hoe vaak heeft de respondent in de afgelopen vier weken cocaïne gebruikt?

	Lewenborg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	n	%	n	%
nooit	136	97	175	98	959	98
1 keer	0	0	3	2	6	1
3 keer	1	1	0	0	0	0
6 keer	0	0	0	0	1	0
8 keer of vaker	3	2	0	0	7	1
Totaal	140	100	178	100	973	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 11 Hoe vaak heeft de respondent in de afgelopen vier weken amfetaminen gebruikt?

	Lewenburg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	n	%	n	%
nooit	137	98	178	100	964	99
1 keer	0	0	0	0	2	1
4 keer	3	2	0	0	0	0
8 keer of vaker	0	0	0	0	2	1
Totaal	140	100	178	100	968	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 12 Hoe vaak heeft de respondent in de afgelopen vier weken GHB gebruikt?

	Lewenburg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	n	%	n	%
nooit	137	98	178	100	959	99
1 keer	3	2	0	0	4	1
4 keer	0	0	0	0	1	0
7 keer	0	0	0	0	3	0
Totaal	140	100	178	100	967	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 13 Hoe vaak heeft de respondent in de afgelopen vier weken heroïne gebruikt?

	Lewenburg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	n	%	n	%
nooit	139	100	175	98	965	100
1 keer	0	0	3	2	2	1
8 keer of vaker	0	0	0	0	1	1
Totaal	139	100	178	100	968	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 14 Hoe vaak heeft de respondent in de afgelopen vier weken alcohol gebruikt?

	Lewenburg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	n	%	n	%
nooit	22	16	32	18	132	13
1 keer	16	11	10	6	135	14
2 keer	16	11	15	9	95	10
3 keer	6	4	19	11	54	5
4 keer	4	3	18	10	79	8
5 keer	11	8	10	6	26	3
6 keer	1	1	5	3	20	2
7 keer	0	0	3	2	17	2
8 keer	7	5	7	4	5	1
9 keer	0	0	1	1	10	1
10 keer	3	2	6	3	18	2
11-19 keer	3	2	3	2	23	2
20 keer of vaker	5	4	0	0	25	3
n.v.t.	47	33	48	27	347	35
Totaal	141	100	177	100	986	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

Tabel 15 Hoe vaak heeft de respondent in de afgelopen vier weken vijf drankjes alcohol per gelegenheid gedronken?

	Lewenborg		Beijum		Totaal overige wijken	
	n	%	n	%	n	%
nooit	28	20	43	24	304	31
1 keer	27	20	26	14	120	12
2 keer	11	8	32	18	78	8
3 of 4 keer	11	8	18	10	66	7
5 of 6 keer	5	4	9	5	39	4
7 of 8 keer	0	0	1	1	10	1
9 keer of vaker	8	6	3	2	27	3
n.v.t.	47	34	48	27	347	35
Totaal	137	100	180	100	991	100

Bron: Jeugdgezondheidsenquête 2008-2009, GGD

